

Theology of Relationship and Gift

A Direction Towards
the Society of the
Future

Teologia relacji i daru

kierunek ku
społeczeństwu
przyszłości

16—17/04/2026

**CARDINAL STEFAN WYSZYŃSKI
UNIVERSITY in Warsaw / John
Paul II Hall UNIWERSYTET
KARDYNAŁA STEFANA
WYSZYŃSKIEGO w Warszawie /
Aula Jana Pawła II**

Simultaneous interpretation
available/Dostępne tłumaczenie
symultaniczne

Conference program / Program konferencji

16/04/2026 Thursday/czwartek

JOHN PAUL II HALL, DEWAJTIS CAMPUS / AULA JANA PAWŁA II, KAMPUS DEWAJTIS

9.30-10.00 Conference Check-in & Networking Coffee/ Rejestracja i powitalna kawa

10:00 CONFERENCE OPENING / OTWARCIE KONFERENCJI

- **Rev. Prof. Ryszard Czekalski**, Rector of UKSW / Rektor UKSW
- **Bishop Piotr Jarecki**, Archdiocese of Warsaw / Archidiecezja Warszawska
- **Rev. Prof. Wojciech Kluj**, Director of the Institute of Theological Sciences / Dyrektor Instytutu Nauk Teologicznych
- **Prof. Dominika Żukowska-Gardzińska**, Conference Project Coordinator / Koordynator projektu konferencji, Teologia daru – źródła i powody / The Theology of Gift – Sources and Reasons

10:30-12:00 SESSION I: KEYNOTE PRESENTATIONS (PART 1)

SESSION IN ENGLISH / SESJA W JĘZYKU ANGIELSKIM

Relations – Contributions from European Theology / Relacje – wkład teologii europejskiej

Moderator: Rev. Prof. Wojciech Kluj

1. **Prof. Stefan Attard** (University of Malta):
Theology's Gift of Being Its True Self: Dialogue with Society as a Process of Consensus-Building
2. **Rev. Prof. Luber Markus** (Graduate School of Philosophy and Theology Sankt Georgen in Frankfurt):
Relationships as a Key to Understanding Missional Universalism
3. **Rev. Prof. Christian Sonea** (Babeş-Bolyai University in Cluj-Napoca):
A Sense of Gift as the Foundation of Dialogue [ONLINE]
4. **Prof. Giulio Maspero** (Pontifical University of the Holy Cross):
The Relevance of Patristic Ontology of Relations for Contemporary Epistemology

12:00-12:30 Coffee Break and posters' viewing / Przerwa kawowa i sesja posterowa

12:00-12:05 Conference Photograph/zdjęcie z konferencji

12:30-14:00 SESSION II: KEYNOTE PRESENTATIONS (PART 2) / SESJA II: WYSTĄPIENIA GŁÓWNE (CZĘŚĆ 2)

The Theology of Gift and the Development of Science and Art / Teologia daru a rozwój nauki i sztuki

Moderator: Rev. Prof. Dariusz Kurzydło

1. **Rev. Prof. Witold Kawecki** (UKSW, Warsaw):
Sztuka jako przestrzeń doświadczenia daru i budowania relacji: przykład Caravaggia [PL]
2. **Prof. Katarzyna Parzych-Blakiewicz** (University of Warmia and Mazury):
Świętość jako dar przyjęty: studium hagiologiczne w perspektywie teologii daru [PL]
3. **Prof. Nieves Gomez-Alvarez** (Francisco de Vitoria University, Spain):
Aesthetics of Sublimity: Antonio Gaudí a Century after His Death [ENG]
4. **Dr Maria Szymańska** (Ignatianum University in Kraków):
The Gift of the Missionary Dimension of Autonomous Creative Identity [ENG]
5. **PhD Student Collin Nwafor** (KU Leuven):
Contributing to Human Well-being: Training Chaplains and Pastors in Suicide Prevention [ENG]

14:00-15:00 Lunch / Obiad

LUNCH AND POSTERS' VIEWING / OBIAD I SESJA POSTEROWA

15:00-17:00 SESSION III: KEYNOTE PRESENTATIONS (PART 3) / SESJA III: WYSTĄPIENIA GŁÓWNE (CZĘŚĆ 3)

SESSION IN ENGLISH / SESJA W JĘZYKU ANGIELSKIM

Gift – Contributions from European Theology / Dar – wkład teologii europejskiej

Moderator: Rev. Prof. Mariusz Boguszewski

1. **Prof. Juan Manuel Burgos** (Spanish Association of Personalism, Madrid):
Interpersonal relations in personalism: reasons for debate
2. **Rev. Prof. Robert Woźniak** (UPJPII, Kraków):
Trinity as a Model for Society
3. **Prof. Ilaria Vigorelli** (Pontifical University of the Holy Cross, Rome):
The Trinitarian Foundation of Relational Ontology: A Patristic Perspective for Contemporary Anthropology
4. **Prof. Carl A. Anderson** (Knights of Columbus):
John Paul II's Perspective on the Realisation of the 'Civilisation of Gift' [ONLINE]
6. **Rev. Prof. Andrzej Jastrzębski** (Saint Paul University, Ottawa):
Karol Wojtyła's Concept of Self-Possession and Neuroscience [ONLINE]

17.00 – 17.10 Summary of the first day/podsumowanie pierwszego dnia

17/04/2026 Friday/piątek

9:00-9:20 KEYNOTE PRESENTATION
ROOM 223 / SALA 223

- **Dr Verena Regent** (WPZ Research GmbH):
Disaster Resilience in Higher Education Systems via a Cloud University Model – results from an Erasmus+ -funded project

9:30-11:30 PARALLEL SESSIONS (PART 1) / SESJE RÓWNOLEGŁE (CZĘŚĆ 1)

SESSION 1 ENGLISH PANEL / PANEL ANGIELSKI
ROOM 223 / SALA 223

Moderator: Rev. Prof. Tomasz Stępień

- **Rev. Prof. Tomasz Stępień** (UKSW Warsaw):
"Antiqua et Nova" on the Irreplaceability of Human Relations: Neo-Thomistic Realism of Mieczysław Gogacz Against the Hegelian Paradigm of Cultural Mediation
- **Dr Jan Wólkowski** (Nicolaus Copernicus University in Toruń):
The Theology of Gift and Relationship in the Thought of Radical Orthodoxy
- **Prof. Walter Fontanini** (Simmelweis University, Budapest):
Youth Mental Health in Digital Environments: Toward a Pedagogy of Presence
- **Prof. Mark Nowacki** (Singapore Management University):
Shadows of the divine economy: Economic "merit goods" as a framework for understanding and managing gifts
- **Dr Sebastian Szymański** (University of Rzeszów):
The missionary character of new classical music composition from the perspective of my own creative experiences as a Reference, Experience, and Development of Relationships
- **Prof. Aneta Rayzacher-Majewska** (UKSW):
Education for Relationship and Gift as a Task of Religious Instruction
- **Rev. Prof. Wojciech Kluj** (UKSW, Warsaw):
How to Speak about God in a Language That Is Not Our Native Tongue? Examples of Translated Prayers

SESSION 2 POLISH PANEL / PANEL POLSKI
ROOM 046 / SALA 046

Moderator: Rev. Prof. Jarosław Babiński

- **Dr Irena Grochowska** (TN Fides et Ratio):
Między substancją a relacją. Kim jest osoba ludzka według Tomasza z Akwinu
- **Rev. Dr Jacek Olszewski** (UKSW, Warsaw):
Bóg mi ciebie dał – eschatologia Jana Pawła II
- **Rev. Prof. Jarosław Babiński** (UKSW, Warsaw):
Człowiek-świat w ekoteologii. O właściwe rozumienie relacji
- **Prof. Hanna Żuraw** (University in Siedlce):
Ku przyszłości – wyzwania rehabilitacji, wsparcia i edukacji
- **Mgr Anna Orkisz**:
Pacjent jako dar i osoba będąca w relacji w programie NaProTECHNOLOGY®
- **Mgr Maria Chodkiewicz** (Association of Friends of Catholic Schools):
Pedagogia integralna w szkołach Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich
- **ks. dr Mariusz Boguszewski** (UKSW, Warsaw),
Medialny obraz kryzysu małżeństwa we współczesnej prasie polskiej

SESSION 3 LATIN AMERICAN PANEL / PANEL LATYNOAMERYKAŃSKI
ROOM 419 / SALA 419

Moderator: Rev. Prof. Tomasz Szyszka

- **Rev. Prof. Tomasz Szyszka**:
Andyjska interpretacja daru i wzajemności
- **Rev. Dr Waldemar Labuzga** (Costa Rica):
Relacja z Chrystusem i dar z siebie w misji i solidarności. Duchowość wyzwolenia Segundo Galilei
- **Rev. Tomasz Fait** (Bolivia):
Budowanie przyszłości w oparciu o koncepcję daru w kulturach wschodniej Boliwii
- **M.A. Stanisław Schabowicz**:
Tłumaczenie liturgiczne i jasność doktrynalna: reforma włoskiego tłumaczenia „Ojcze nasz”

SESSION 4 FRENCH PANEL / PANEL FRANCUSKI
ROOM 420 / SALA 420**Moderator:** Prof. Jacek Pawlik

- **Dr BAOUDÉ Natoingar**, Université de Moundou (Tchad), Intervenant à l'Université Catholique de Lyon: *Les individus « monades » et le défi du monde commun. Analyse des aspects philosophiques de la crise sociale du monde contemporain.*
- **Père Joseph SENE OMI**, Institut de Science et Théologie des Religions (ISTR), Institut Catholique de la Méditerranée (ICM): *Les catégories du don en Islam et leurs significations théologico-spirituelles.*
- **Père Prof. Eric Rahavivelo**, L'Université Catholique de Madagascar (UCM): *La relation entre les croyants, fondée sur celle du Père et du Fils selon Jean 17, comme condition essentielle de leur participation à la vie divine dès ici-bas.*
- **Père Aurélien WEIGUE NERONDOH OMI**, Université Cardinal Stefan Wyszyński, Varsovie: *L'activité sociale du don dans les sociétés africaines face aux mutations contemporaines et l'apport de la foi chrétienne.*

11:30-11:35 Conference Photograph / Zdjęcie konferencyjne**11:35-12:00** Coffee Break / Przerwa kawowa**12:00-13:30** PARALLEL SESSIONS (PART 2) / SESJE RÓWNOLEGŁE (CZĘŚĆ 2)**DISCUSSION / DYSKUSJA: ITALIAN PANEL / PANEL WŁOSKI**
ROOM 223 / SALA 223**Il rapporto maestro-allievo: esperienze e riflessioni per la società del futuro / Relacja mistrz - uczeń - doświadczenia i refleksje dla społeczeństwa przyszłości****Moderator:** Rev. prof. Witold Kawecki

- **Rev. Prof. Rafał Zarzeczny** (Pontificia Università Gregoriana)
- **Prof. Renata Caruso** (Pontificia Università Gregoriana)
- **Un gruppo di studenti Pontificio Istituto Orientale:** Daniel Zucker, David Nicklaus Vonderohe, Ivan Alkas Mousa, Antony Lima, Philipp Thomas Fiala, Vasyl Pobihushko, Vladimir Stepanov
- **Dr Szymon Ciećko** (UKSW, Varsavia)
- **Rev. Prof. Witold Kawecki** (UKSW, Varsavia)

SESSION 1 POLISH PANEL / PANEL POLSKI
ROOM 420 / SALA 420**Moderator:** Rev. Michał Misiuda (UKSW)

- **Rev. Dr hab. Rafał Dudała** (Jan Kochanowski University in Kielce) *Relacja religii i władzy. Czy wolność religijna może ocalić demokrację?*
- **Dr Katarzyna Mich-Siwiek** (Poznań) *Przekraczanie granic jako logika daru: misja medyczna Wandy Błęńskiej w perspektywie teologii relacji*
- **Michał Soszyński** (UKSW, Warsaw) *Rola wartości w psychoterapii*
- **Rev. Adam Masłowski** (South Africa) *Komunikacja między tradycyjnymi kulturami chrześcijańskimi Europy a tradycyjnymi religiami w Afryce Południowej*
- **Rev. Prof. Jarosław Różański OMI** (UKSW) *Człowiek w nieustającej relacji: podstawy filozofii i teologii tradycyjnych religii afrykańskich*

SESSION 2 ENGLISH PANEL / PANEL ANGIELSKI
ROOM 046 / SALA 046**Moderator:** Rev. Prof. Dariusz Kurzydło

- **Rev. M.A. Joseph Abu** (UKSW, Warsaw): *Christian Marriage and the Challenge of Childlessness in the Context of the Church in Nigeria*
- **Rev. M.A. Godfrey Wanyelo** (UKSW, Warsaw): *Marriage as a Form of Self-Giving in a Polygamous Cultural Context*
- **s. prof. Miriam Długosz**, *Melanesian Reciprocity and Theology of Gift for PNG's Well-being (Divine Word University, Madang - New Guinea)*
- **o. prof. Jacek Górka** (JUCO, Morogoro, Tanzania):
- **Prof. Linh Hoang** (Siena University in New York): *Eating as Receiving: Food as Gift in Christian Theology [ONLINE]*
- **Rev. Prof. Dariusz Kurzydło** (UKSW, Warsaw): *The Need for Rites of Passage into Adulthood in Contemporary Societies*
- **Fr. Prof. Lucien Hakizimana** (Catholic University of Rwanda), **Dr. Elias Ntawuzumusi** (Catholic University of Rwanda) *Digital Communication as a Space of Gift and Relationship: An Anthropol-Theological Analysis*

SESSION 3 POLISH PANEL / PANEL POLSKI
ROOM 227 A / SALA 227A**Moderator:** Rev. Prof. Tomasz Szyszka

- **Prof. Jacek Pawlik SVD** (University of Warmia and Mazury in Olsztyn): *Czy św. Mikołaj zastąpi Pana Boga? Istota prezentu i daru*
- **Prof. ucz. Bożena Józefów-Czerwińska** (WNH UKSW): *Dar życia. Człowieczeństwo w czasie II wojny światowej*
- **Dr Marek Ciechowski** (Polish Geographical Society): *Przestrzeń jako dar w ujęciu geograficznym [ONLINE]*
- **Dr Agnieszka Kaczor** (Ignatianum University in Kraków): *Wychowanie do bycia darem w życiu rodzinnym [ONLINE]*
- **Dr Magdalena Ciechowska** (Ignatianum University in Kraków): *Jakościowe metody badań w pedagogice jako szansa i dar spotkania. Perspektywa studentów [ONLINE]*
- **Dr Katarzyna Szymańska** (Educare Association): *Wartości w muzealnictwie jako dar kształtujący postawę moralną człowieka [ONLINE]*

13:30-14:30 Lunch / Obiad

LUNCH AND POSTERS' VIEWING / OBIAD I SESJA POSTEROWA

14:30-16:00 CONFERENCE SUMMARY / PODSUMOWANIE KONFERENCJI

Discussion and Final Message / Dyskusja i przesłanie końcowe

- **Prof. Klaus Vellguth** (Vinzenz Pallotti University in Vallendar, Germany) *Mission for Life [ONLINE]*

Abstracts / Abstrakty

Prof. Dominika Żukowska-Gardzińska, (UKSW, Warsaw)

d.zukowska@uksw.edu.pl

The Theology of Gift Sources and Reasons /Teologia daru – źródła i powody

ENG We wish to explore a theological concept that emphasises the importance of interpersonal relationships and selflessness as a guiding principle for the society of the future. This reflection draws on the achievements of Christian personalism, but the key concept here will be the human experience and the individual's personal journey of discovering the meaning of a relationship that transforms into a gift of self (references drawn from the teachings of John Paul II). The significance of theology is fundamental here, because in describing the bond between man and God, it also offers an anthropological reflection, within which it identifies the interdependence between the vertical relationship 'man - another man' and the horizontal relationship 'man - God' (references drawn from the teachings of Primate Stefan Wyszyński). The theology of the gift assumes that one can give oneself to another person in a mature and responsible way only when one possesses oneself, including when one works on the horizontal relationship. We find the sources of this truth in Revelation, but other fields of study such as pedagogy, psychology, sociology, and even economics are also helpful in understanding what a person experiences.

PL Chcemy badać koncepcję teologiczną, która podkreśla znaczenie wzajemnych relacji międzyosobowych oraz postawy bezinteresowności jako wyznacznika dla społeczeństwa przyszłości. Refleksja ta opiera się na osiągnięciach personalizmu chrześcijańskiego, ale kluczowym pojęciem będzie tutaj doświadczenie człowieka i jego indywidualna historia odkrywania znaczenia relacji, która przeradza się w dar z siebie (odniesienia zaczerpnięte z nauczania Jana Pawła II). Znaczenie teologii jest tu fundamentalne, ponieważ opisując więź człowieka z Bogiem, tworzy także refleksję antropologiczną, a w niej odnajduje zależności między relacją wertykalną „człowiek - drugi człowiek” oraz horyzontalną „człowiek - Bóg” (odniesienia zaczerpnięte z nauczania Prymasa Stefana Wyszyńskiego). Teologia daru zakłada, że można obdarować sobą inną osobę w sposób dojrzały i odpowiedzialny tylko wtedy gdy samemu się siebie posiada, w tym gdy pracuje się nad relacją horyzontalną. Źródła tej prawdy znajdujemy w Objawieniu, ale też pomocne w rozumieniu tego, co doświadcza człowiek, są inne obszary nauki jak pedagogika, psychologia, socjologia, nawet ekonomia.

o Rev. Prof. Luber Markus (Graduate School of Philosophy and Theology Sankt Georgen in Frankfurt.)
luber@iwms.sankt-georgen.de

Relationships as a Key to Understanding Missional Universalism

ENG Reflection on a universalist understanding of Christian mission today faces a twofold challenge to take seriously the appreciation of cultural plurality emphasized by the Second Vatican Council, while at the same time engaging the critique of hegemonic forms of universalism articulated by postcolonial theory. This constellation calls into question classical models of missiology that have tended to associate universality with cultural homogenization or normative superiority. Against this background, the concept of universalism developed by the German social philosopher Hans Joas offers a promising way forward.

Joas does not understand universalism as an abstract, ahistorical postulate, but as the outcome of historical processes in which values emerge through concrete experiences. Central to his argument is the thesis of the "sacrality of the person," which functions as a culturally constituted foundation for universal moral claims. Such an approach makes it possible to conceive of universality and particularity not as opposites, but as mutually mediated, since universal values always arise within specific cultural contexts and must prove themselves within them. For a missional theology, this implies understanding universality not primarily as a presupposed norm, but as a relational and dialogical process that takes shape in intercultural encounters.

PL Refleksja nad uniwersalistycznym rozumieniem misji chrześcijańskiej stoi dziś przed podwójnym wyzwaniem z jednej strony należy poważnie potraktować uznanie dla różnorodności kulturowej, na które kładzie nacisk Sobór Watykański II, a z drugiej strony zmierzyć się z krytyką hegemonicznych form uniwersalizmu sformułowaną w teorii postkolonialnej. Taka sytuacja podważa klasyczne modele misjologii, które miały tendencję do utożsamiania uniwersalności z homogenizacją kulturową lub normatywną wyższością. W tym kontekście koncepcja uniwersalizmu opracowana przez niemieckiego filozofa społecznego Hansa Joasa oferuje obiecującą drogę naprzód.

Joas nie rozumie uniwersalizmu jako abstrakcyjnego, ahisterycznego postulatu, ale jako wynik procesów historycznych, w których wartości wyłaniają się poprzez konkretne doświadczenia. Centralnym punktem jego argumentacji jest teza o „sakralności osoby”, która funkcjonuje jako kulturowo ukształtowana podstawa uniwersalnych roszczeń moralnych. Takie podejście pozwala postrzegać uniwersalność i partykularność nie jako przeciwieństwa, ale jako wzajemnie się warunkujące, ponieważ wartości uniwersalne zawsze powstają w konkretnych kontekstach kulturowych i muszą się w nich sprawdzić. Dla teologii misyjnej oznacza to rozumienie uniwersalności nie przede wszystkim jako założonej normy, ale jako procesu relacyjnego i dialogicznego, który nabiera kształtu w spotkaniach międzykulturowych.

Rev. Prof. Christian Sonea (Babeş-Bolyai University in Cluj-Napoca)
cristian.sonea@ubbcluj.ro

A Sense of Gift as the Foundation of Dialogue

ENG The proposed theme seeks to show that authentic dialogue finds its proper foundation in an anthropology of gift. From a theological perspective, existence itself is received as gift, and this awareness of gratuity constitutes the premise for a non-antagonistic relation to alterity. In this sense, dialogue cannot be reduced to a mere exchange of ideas, but must be understood as an exercise in communion, openness, and mutual responsibility. Such an approach corresponds to the Orthodox understanding of Christian witness, in which the inner transformation of the person precedes and sustains every genuine encounter with the other. When the other is received as gift rather than perceived as threat, it becomes possible to overcome confessional distance and to cultivate a shared space of trust. Moreover, the Eucharistic logic of gift extends the liturgical experience into the sphere of human relations and concrete solidarity, in accordance with the perspective of the "liturgy after the Liturgy". Consequently, the sense of gift may be regarded as an essential foundation of dialogue at once theological, ecclesial, and social.

PL Proponowany temat ma na celu wykazanie, że autentyczny dialog znajduje swoje właściwe oparcie w antropologii daru. Z teologicznego punktu widzenia samo istnienie jest przyjmowane jako dar, a ta świadomość bezinteresowności stanowi podstawę dla nieantagonistycznej relacji z innością. W tym sensie dialogu nie można sprowadzać do zwykłej wymiany poglądów, lecz należy go rozumieć jako praktykę komunii, otwartości i wzajemnej odpowiedzialności. Takie podejście odpowiada prawosławnemu rozumieniu chrześcijańskiego świadectwa, w którym wewnętrzna przemiana osoby poprzedza i podtrzymuje każde autentyczne spotkanie z drugim człowiekiem. Gdy drugiego człowieka przyjmuje się jako dar, a nie postrzega jako zagrożenie, możliwe staje się pokonanie dystansu wyznaniowego i budowanie wspólnej przestrzeni zaufania. Co więcej, eucharystyczna logika daru rozszerza doświadczenie liturgiczne na sferę relacji międzyludzkich i konkretnej solidarności, zgodnie z perspektywą „liturgii po liturgii”. W konsekwencji poczucie daru można uznać za istotną podstawę dialogu, który jest jednocześnie teologiczny, kościelny i społeczny.

Prof. Giulio Maspero (Pontifical University of the Holy Cross)
maspero@pusc.it

The Relevance of Patristic Ontology of Relations for Contemporary Epistemology

ENG The article presents the development of the ontology of relations from the Fathers after the Council of Nicaea to John of Damascus. The analysis aims to highlight the novelty that this development introduced at the epistemological level, making possible a reading of reality that combines the cosmic and spiritual dimensions in a common openness to transcendence. After the modern crisis and the rationalist reductionism that isolated the various disciplines, the rediscovery of the relational epistemology of the Church Fathers offers a concrete possibility of entering into a generative dialogue with the current sciences, as demonstrated by the relational approach of Pierpaolo Donati in sociology and Carlo Rovelli in physics. The "strong" conception of relation, in fact, allows epistemology to be founded at the level of ontology, without opposing the two disciplines.

PL Artykuł przedstawia rozwój ontologii relacji u Ojców Kościoła od czasów Soboru Nicejskiego aż po Jana z Damaszku. Analiza ma na celu podkreślenie nowości, jaką ten rozwój wniósł na poziomie epistemologicznym, umożliwiając interpretację rzeczywistości łączącą wymiar kosmiczny i duchowy we wspólnej otwartości na transcendencję. Po kryzysie nowożytnym i racjonalistycznym redukcjonizmie, który izolował różne dyscypliny, ponowne odkrycie relacyjnej epistemologii Ojców Kościoła oferuje konkretną możliwość nawiązania twórczego dialogu z współczesnymi naukami, co pokazuje podejście relacyjne Pierpaolo Donatego w socjologii i Carlo Rovelliego w fizyce. „Silna” koncepcja relacji pozwala bowiem na ugruntowanie epistemologii na poziomie ontologii, bez przeciwstawiania tych dwóch dyscyplin.

Rev. Prof. Witold Kawecki (UKSW, Warsaw)
w.kawecki@uksw.edu.pl

Sztuka jako przestrzeń doświadczenia daru i budowania relacji przykład Caravaggia

ENG Theology of relationship and gift is a theological and anthropological trend that places on a pedestal the relationship between God and man, between people, defining them through the prism of a selfless gift of self. It emphasizes that Christianity is not a set of abstract, dogmas, traditions and liturgical rites. It is, however, the story of a love and relationship. Man is a relational being by nature, because relationality is not addition but the essence of humanity. This leads to the creation of the „sacrament of brotherhood” in which love for God is love for one's neighbor. Man's path to God always goes through the lives of other people. The neighbor is the visible sacrament of the Invisible God. Art is a perfect space for giving beauty and the same time building comprehensive relationship between the artist and the recipient, between recipients mutually building a social community. Art is a special relationship to God, via pulchritudinis leads us to discover entirely Invisible. Caravaggio's life and work seem to be far from being understood and experience in terms of the gift, and certainly even further from building relationships. Caravaggio despite his genius, as a person with schizophrenic tendencies, restless, quarrelsome, with a complex and oversized „ego”, he struggled with life. Art. was therapy for him. For this reason, his figure is perfectly suited to an interdisciplinary debate of the condition of man and society of the future, seen from perspective of the Theology of relationship and gift.

PL Teologia daru i relacyjności to nurt teologiczny i antropologiczny, który stawia na piedestale relację Boga i człowieka, oraz relację między ludźmi, określając je przez pryzmat bezinteresownego daru z siebie. Kładzie ona nacisk na to, że chrześcijaństwo nie jest zbiorem abstrakcyjnych zasad, ani nawet dogmatów, tradycji i rytów liturgicznych. Jest natomiast historią relacji i miłości. Człowiek jest istotą relacyjną niejako ze swojej natury, ponieważ relacyjność nie jest jakimś dodatkiem, ale istotą człowieczeństwa. Prowadzi to do wykreowania „sakramentu braterstwa” w którym miłość do Boga jest miłością do bliźniego. Droga człowieka do Boga, wiedzie zawsze przez życie innych ludzi. Jeśli nie potrafimy kochać kogoś, kogo widzimy, nie możemy twierdzić, że kochamy Boga, którego nie widzimy. Bliźni jest „widzialnym sakramentem” niewidzialnego Boga. Sztuka jest doskonałą przestrzenią obdarowywania pięknem, a jednocześnie budowania wszechstronnych relacji między artystą a odbiorcą, między odbiorcami wzajemnie, budującymi wspólnotę społeczną. Sztuka jest też szczególną relacją do Boga - via pulchritudinis wiedzie nas bowiem do odkrywania całej pełni Niewidzialnego. Życie i twórczość Caravaggia zdaje się być dalekie od rozumienia ich w kategoriach doświadczenia daru, a z całą pewnością jeszcze dalsze od budowania relacji. Caravaggio pomimo swojego geniuszu, jako osoba o schizofrenicznych tendencjach, niespokojna, kłótliwa, zakompleksiona i o przeroskach własnego „ego”, zmagał się z życiem. Sztuka była dla niego terapią. Z tego powodu jego postać znakomicie nadaje się do interdyscyplinarnej debaty nad kondycją człowieka i społeczeństwa przyszłości widzianej z perspektywy teologii relacji i daru.

Prof. Katarzyna Parzych-Blakiewicz (University of Warmia and Mazury)
kaparz@uwm.edu.pl

Świętość jako dar przyjęty studium hagiologiczne w perspektywie teologii daru

ENG The aim of this study is to explore the theme of self-giving as a hagiographical category. It attempts to reinterpret holiness in terms of the 'gift received', drawing on the tools of dogmatics and the theology of dialogue. Using the example of Thérèse of Lisieux, the study demonstrates a shift from the paradigm of heroism towards a theology of receptivity, in which holiness appears as an event of the primacy of grace. The development of this approach serves to explain the theological meaning of 'saints from the neighbourhood'. This study is methodological in nature and proposes a revision of contemporary hagiology.

PL Celem opracowania jest zagłębienie w tematykę daru z siebie jako kategorii hagiologicznej. Podjęta jest próba reinterpretacji świętości w kluczu „daru przyjętego”, z wykorzystaniem narzędzi dogmatyki i teologii dialogu. Na przykładzie Teresy z Lisieux ukazane zostaje przesunięcie od paradygmatu heroiczności ku teologii receptywności, w której świętość jawi się jako wydarzenie pierwszeństwa łaski. Opracowanie tego ujęcia składa się na wyjaśnienie teologicznego sensu „świętych z sąsiedztwa”. Studium to ma charakter metodologiczny i postuluje korektę współczesnej hagiologii.

prof. Nieves Gomez-Alvarez (Francisco de Vitoria University, Spain)
nievesgzaz@gmail.com

Aesthetics of Sublimity Antonio Gaudí a Century after His Death/

ENG Antoni Gaudí, the Spanish Architect, died 100 years ago, in 1926. 7 of his buildings are included in the UNESCO list for World Heritage, but his whole work continues to provoke a great admiration and is experienced as a sublime gift for the entire humanity. This presentation will examine his Aesthetics from the point of view of Polish Philosopher Władysław Tatarkiewicz, who wrote A History of six ideas: art, beauty, form, creativity, mimesis, and aesthetic experience.

PL Hiszpański architekt Antoni Gaudí zmarł 100 lat temu, w 1926 roku. Siedem jego budynków znajduje się na liście światowego dziedzictwa UNESCO, ale cała jego twórczość nadal budzi ogromny podziw i jest postrzegana jako wzniosły dar dla całej ludzkości. W niniejszym wykładzie estetyka Gaudiego zostanie przeanalizowana z punktu widzenia polskiego filozofa Władysława Tatarkiewicza, autora „Historii sześciu idei”: sztuki, piękna, formy, twórczości, mimetyzmu i doświadczenia estetycznego. „Estetyka wzniosłości: Antoni Gaudí sto lat po śmierci”, dr Nieves Gómez Álvarez, filozofia:

PhD Maria Szymańska (Ignatianum University in Kraków)
mariaszymanska59@gmail.com

The Gift of the Missionary Dimension of Autonomous Creative Identity / Dar misyjnego wymiaru autonomicznej tożsamości twórczej. Perspektywa pedagogiczna

ENG The purpose of my presentation is to understand deeper and explore the significance of a mature sense of being sent in the context of fulfilling own life vocation, which is one of the most essential elements constituting an autonomous creative identity. The concept of autonomous creative identity encompasses two basic types of identity personal and social that refer to the biological, psychological, moral, religious, spiritual, and cultural constructs, including the creative, as expressed by a transformative creative identity. To understand more deeply the essence of autonomous creative identity, it is necessary to refer to the concepts of „autonomy” and „transformative creativity,” seen from an axiological and pedagogical perspective. This dimension points to the human maturity of the person, who, internally and externally integrated, reveals a sense of servitude in the spirit of the charisma that activates the missionary activity. Therefore, focusing on the personalistic, especially theocentric, approach to the (self) constructing an autonomous creative identity, it should be perceived as a gift for which a person is responsible towards God, self, and others.

PL Celem mojego wystąpienia jest głębsze rozumienie i eksploracja znaczenia dojrzałego poczucia bycia posłanym w kontekście realizacji własnego powołania życiowego, które stanowi jeden z najistotniejszych elementów konstytuujących autonomiczną tożsamość twórczą. Pojęcie autonomicznej tożsamości twórczej obejmuje dwa podstawowe rodzaje tożsamości tożsamości osobistej i społecznej, odnoszące się do jej konstruktów biologicznego, psychologicznego, moralnego, religijnego, duchowego, kulturowego, w tym twórczego, czego wyrazem jest transformacyjna tożsamość twórcza. Aby głębiej zrozumieć istotę autonomicznej tożsamości twórczej, konieczne jest odwołanie się do pojęć „autonomii” i „twórczości transformacyjnej” rozpatrywanych w wymiarze aksjologiczno-pedagogicznym. Wymiar ten wskazuje na aspekt dojrzałości ludzkiej osoby, która zintegrowana wewnętrznie i zewnętrznie, przejawia poczucie służebności w duchu odczytywanego charyzmatu uaktywniającego aktywność misyjną. Koncentrując się zatem na personalistycznym, zwłaszcza teocentrycznym ujęciu konstruowania

(się) autonomicznej tożsamości twórczej, należy postrzegać ją jako dar, za który człowiek jest odpowiedzialny wobec Boga, siebie i innych.

PhD Student Collin Nwafor (KU Leuven)
collins.nwafor@kuleuven.be

Contributing to Human Well-being Training Chaplains and Pastors in Suicide Prevention

ENG This paper focuses on an empirical study that contributes to the care of the increasing prevalence of suicide and suicidal thoughts among young people in Nigeria. It examined the role of religion and pastoral care in suicide prevention. Situated within a context where Christianity is deeply embedded in social life, the research explores how young people experiencing suicidal ideation and pastoral caregivers understand suicide, meaning, and care. Drawing on interdisciplinary theory and qualitative empirical data, the study develops an enculturated training framework for chaplains, pastors, and other pastoral caregivers engaged in youth ministry.

The theoretical foundation integrates the interpersonal theory of suicide, the ideation-to-action framework, capability theory, and religious meaning-making approaches, alongside African cultural worldviews such as the Yoruba notion of *iku ya j'esin* (death preferred to shame).

PL Niniejszy artykuł skupia się na badaniu empirycznym, które ma na celu przyczynienie się do rozwiązania problemu rosnącej częstości występowania samobójstw i myśli samobójczych wśród młodzieży w Nigerii. W ramach badania przeanalizowano rolę religii i opieki duszpasterskiej w zapobieganiu samobójstwom. W kontekście głębokiego zakorzenienia chrześcijaństwa w życiu społecznym, badanie to analizuje, w jaki sposób młodzież doświadczająca myśli samobójczych oraz osoby sprawujące opiekę duszpasterską rozumieją samobójstwo, jego znaczenie oraz kwestię opieki. Opierając się na teorii interdyscyplinarnej i jakościowych danych empirycznych, w badaniu opracowano zakorzenione w kulturze ramy szkoleniowe dla kapłanów, pastorów i innych osób zajmujących się duszpasterstwem młodzieży.

Podstawy teoretyczne łączą interpersonalną teorię samobójstwa, model „od myśli do działania”, teorię zdolności oraz podejścia do nadawania znaczenia w kontekście religijnym, a także afrykańskie światopoglądy kulturowe, takie jak jorubańskie pojęcie „*iku ya j'esin*” (śmierć lepsza niż hańba).

Prof. Juan Manuel Burgos (Spanish Association of Personalism, Madrid)
juanburvel@gmail.com

Christian Anthropology Contemporary Personalism

ENG We began by recalling Buber's proposal, which, within the broad framework of the Neue Denken and personalism, made it possible to free philosophy from the confines of the I-It relationship in which it had remained cloistered for centuries. Philosophy thus opened itself to interpersonal relationships, recognizing that the subject is constructed in relation to the You, in the profound relationship with people. This discovery opened up an immense stream of reflection on interpersonal relationships, allowing us to understand their decisive role in shaping personal identities, communities, and even society. But this emphasis seems to have swung the pendulum from identity to relationship beyond a reasonable limit, multiplying the voices advocating for the strictly relational nature of the person. Zizioulas and other authors, in fact, have advocated for a strictly dialogical or relational conception of the person, which means, specifically, that the "I" would emerge from the relationship with the "you" or, in other words, that a person would be constituted as such as a result of relational impact, a position we have termed relationalism.

Is this a good explanation of the person-relationship or I-You schema? Or, on the contrary, should it be reoriented by giving more weight to the person? We believe this position is not only unbalanced but also untenable, and we have sought to demonstrate this by appealing to a wide range of reasons logical circularity, the dissolution of human nature and the notion of the person, the problem of destructive or toxic relationships, the impossibility of relational self-recognition without prior self-knowledge, the impossibility of a (non-divine) "you" constructing an "I," and the dissolution of the relationship in the face of the negation of the self. We have thus cleared the ground to present our proposal, according to which, however great the weight accorded to interpersonal relationships in human existence, greater and priority weight must always be given to the person. In other words, we consider that there is an ontological priority of the person over the interpersonal relationship and that this must constitute the foundation of an adequate anthropology that respects the reality of things and does not allow itself to be carried away by a relationalist enthusiasm that, in the end, can only harm the unique and irreplaceable person

PL Zaczęliśmy od przypomnienia propozycji Bubera, która – w szerokich ramach Neue Denken i personalizmu – umożliwiła wyzwolenie filozofii z ograniczeń relacji „ja-to”, w której pozostawała zamknięta przez wieki. Filozofia otworzyła się w ten sposób na relacje międzyludzkie, uznając, że podmiot konstruuje się w relacji z Ty, w głębokiej relacji z ludźmi. Odkrycie to zapoczątkowało ogromny nurt refleksji nad relacjami międzyludzkimi, pozwalając nam zrozumieć ich decydującą rolę w kształtowaniu tożsamości osobistych, wspólnot, a nawet społeczeństwa. Wydaje się jednak, że nacisk ten przesunął wahadło z tożsamości

na relację poza rozsądną granicę, pomnażając głosy opowiadające się za ściśle relacyjnym charakterem osoby. Zizioulas i inni autorzy opowiadają się bowiem za ściśle dialogiczną lub relacyjną koncepcją osoby, co oznacza konkretnie, że „ja” wyłania się z relacji z „ty”, czyli że osoba jest konstytuowana jako taka w wyniku oddziaływania relacyjnego – stanowisko to nazwalibyśmy relacjonizmem.

Czy jest to dobre wyjaśnienie schematu osoba-relacja lub ja-ty? A może przeciwnie, należy je zrewidować, nadając większą wagę osobie? Uważamy, że stanowisko to jest nie tylko niezrównoważone, ale także nie do utrzymania, i staraliśmy się to wykazać, odwołując się do szerokiego zakresu argumentów: błędnego koła logicznego, zaniku natury ludzkiej

Rev. Prof. Robert Woźniak (UPJPII, Kraków)

robert.wozniak@upjp2.edu.pl

Trinity as a Model for Society

ENG The subject of this paper is the possibility of applying Trinitarian thinking in the social sphere (both theoretically and practically). It should be emphasised that the possibility of applying insights drawn from Trinitarian reflection is linked to the rigorous application of the apophatic principle and analogy. Twentieth-century attempts to create social models of the Trinity proved to be a dead end. Nevertheless, the attempt to rethink social relations from a Trinitarian perspective remains significant. It is a matter of thinking about the world from the perspective of the Trinity, more about Trinitarian theology than about the theology of the Trinity. In this article, I shall engage in dialogue with authors such as Gisbert Greshake, Piero Coda and Pierpaolo Donati.

PL Przedmiotem wystąpienia jest możliwość zastosowania myślenia trynitarnego w przestrzeni społecznej (zarówno teoretycznie, jak i praktycznie). Należy podkreślić, że możliwość stosowania intuicji z przestrzeni refleksji trynitarniej związana jest z rygorystycznym stosowaniem zasady apofatycznej i analogii. Dwudziestowieczne próby tworzenia społecznych modeli Trójcy okazały się ślepią uliczką. Wciąż jednak pozostaje istotna próba przemyślenia relacji społecznych z perspektywy trynitarniej. Chodzi o myślenie o świecie z perspektywy Trójcy, bardziej o teologię trynitarną, niż o teologię Trójcy. W artykule podejmę dialog z takimi autorami jak Gisbert Greshake, Piero Coda czy Pierpaolo Donati.

Prof. Ilaria Vigorelli (Pontifical University of the Holy Cross, Rome)

i.vigorelli@gmail.com

The Trinitarian Foundation of Relational Ontology A Patristic Perspective for Contemporary Anthropology

ENG The paper offers an analysis of the trinitarian foundation of relational ontology from a patristic perspective, on the occasion of the 1700th anniversary of the Council of Nicaea. The argument proceeds from a historical premise the affirmation of the co-eternity of Father and Son at Nicaea introduced a decisive ontological novelty into ancient metaphysics, one in which being is no longer conceived as isolated substance but as subsistent relation and gift. The anthropology that follows, developed by the Cappadocian Fathers, holds that the human person is not primarily a self-enclosed substance but a relational image of God. Through the soteriological „exchange principle” formulated by Irenaeus and Athanasius – according to which Christ assumes what we are in order to make us what he is – human finitude and vulnerability are reinterpreted not as obstacles to be overcome, but as openings to the grace that comes from the Other. Finally, this relational ontology is proposed as an existentially relevant response to the aporia of contemporary „achievement society” by restoring centrality to gratuity, mutual recognition, and self-giving, it offers an alternative to the logic of self-exploitation characteristic of postmodern capitalism and transforms the human experience of limit into a path of relational freedom.

PL Artykuł zawiera analizę trynitarnych podstaw ontologii relacyjnej z perspektywy patrystycznej, przygotowaną z okazji 1700. rocznicy Soboru Nicejskiego. Analiza opiera się na założeniu historycznym, że potwierdzenie współwieczności Ojca i Syna na Soborze Nicejskim wniosło do starożytnej metafizyki decydującą nowość ontologiczną, zgodnie z którą byt nie jest już postrzegany jako odizolowana substancja, lecz jako relacja i dar o własnej istocie. Wynikająca z tego antropologia, rozwinięta przez Ojców Kapadockich, głosi, że osoba ludzka nie jest przede wszystkim substancją zamkniętą w sobie, lecz relacyjnym obrazem Boga. Poprzez soteriologiczną „zasadę wymiany” sformułowaną przez Ireneusza i Atanazego – zgodnie z którą Chrystus przyjmuje to, czym jesteśmy, aby uczynić nas tym, czym On jest – ludzka skończoność i wrażliwość są reinterpretowane nie jako przeszkody do pokonania, ale jako otwarcie na łaskę płynącą od Innego. Wreszcie, ta relacyjna ontologia jest proponowana jako istotna egzystencjalnie odpowiedź na aporię współczesnego „społeczeństwa osiągnięć”; przywracając centralne znaczenie bezinteresowności, wzajemnemu uznaniu i oddaniu się, oferuje alternatywę dla logiki samowyzysku charakterystycznej dla postmodernistycznego kapitalizmu i przekształca ludzkie doświadczenie ograniczenia w ścieżkę relacyjnej wolności.

Rev. Prof. Andrzej Jastrzębski (Saint Paul University, Ottawa)

andrzej.jastrzebski@oblaci.pl

Karol Wojtyła's Concept of Self-Possession and Neuroscience [ONLINE]

ENG In Karol Wojtyła's philosophical anthropology, self-possession and self-determination describe the person as a subject who is both the master of their own actions and the one who is formed by them. Recent neuroscientific discoveries in executive function and neuroplasticity offer a biological parallel to this “vertical transcendence,” showing how the brain's prefrontal cortex enables the intentional governance of impulses. While some neuroscientific models lean toward reductionism, the theory of emergentism suggests that the mind—as a distinct faculty emerging from the brain—aligns with Wojtyła's view of the person as a unified yet transcendent agent. This integration of philosophy and science highlights how the “I-act” experience is supported by complex neural networks that allow for the self-governance Wojtyła identified as central to human dignity. Furthermore, the concept of self-determination as “self-creation” finds modern echoes in the way deliberate moral choices can literally rewire the brain's pathways, reinforcing the person's role as an efficient cause of their own character. Ultimately, Wojtyła's personalism provides a robust framework that defends human freedom against biological determinism by asserting that the person is always more than the sum of their measurable functions.

PL W filozoficznej antropologii Karola Wojtyły samokontrola i samostanowienie opisują człowieka jako podmiot, który jest zarówno panem własnych działań, jak i tym, kogo one kształtują. Najnowsze odkrycia neurobiologiczne dotyczące funkcji wykonawczych i neuroplastyczności stanowią biologiczną analogię do tej „transcendencji werdykalnej”, pokazując, w jaki sposób kora przedczołowa mózgu umożliwia świadome kontrolowanie impulsów. Podczas gdy niektóre modele neurobiologiczne skłaniają się ku redukcjonizmowi, teoria emergentyzmu sugeruje, że umysł – jako odrębna zdolność wyłaniająca się z mózgu – pokrywa się z poglądem Wojtyły na osobę jako transcendentnego podmiotu. Ta integracja filozofii i nauki podkreśla, w jaki sposób doświadczenie „ja-działam” jest wspierane przez rozumienie złożonych sieci neuronowych, które umożliwiają samokontrolę, którą Wojtyła uznał za kluczową dla godności ludzkiej. Co więcej, koncepcja samostanowienia jako „samotworzenia” znajduje współczesne echo w sposobie, w jaki świadome wybory moralne mogą dosłownie przeprogramować ścieżki mózgowie, wzmacniając rolę osoby jako sprawczej przyczyny własnego charakteru. Ostatecznie personalizm Wojtyły zapewnia solidne ramy, które bronią ludzkiej wolności przed determinizmem biologicznym, twierdząc, że osoba jest zawsze czymś więcej niż sumą swoich mierzalnych funkcji.

Rev. Prof. Tomasz Stępień (UKSW Warsaw)

t.stepien@uksw.edu.pl

“Antiqua et Nova” on the Irreplaceability of Human Relations Neo-Thomistic Realism of Mieczysław Gogacz Against the Hegelian Paradigm of Cultural Mediation

ENG The Vatican document *Antiqua et Nova* (2025) argues that authentic interpersonal relationships are essential and irreplaceable for the full development of the human person, that AI can only simulate but never replicate such relationships, and that substituting technological interactions for genuine human encounter risks replacing authentic relationality with “a lifeless image” (§63; cf. Ps. 10620). This paper argues that the force of these claims depends on metaphysical premises the document presupposes but does not fully articulate – specifically, a realist understanding of the person and interpersonal relations that stands in sharp contrast to dominant modern philosophical currents.

The paper identifies the theory of personal relations developed by Mieczysław Gogacz (1926–2022), founder of consistent Thomism, as the framework that most rigorously articulates the metaphysical realism underlying the document's position. In Gogacz's account, personal relations – love, faith, and hope – are existential relations grounded in transcendental properties of being thing/reality (res), truth (verum), and goodness (bonum), which manifest the act of existence of a personal being. They arise from direct encounter between existing persons, not from cultural or linguistic mediation.

PL W dokumencie Soboru Watykańskiego II *Antiqua et Nova* (2025) stwierdza się, że autentyczne relacje międzyludzkie są niezbędne i niezastąpione dla pełnego rozwoju osoby ludzkiej, że sztuczna inteligencja może jedynie symulować, ale nigdy nie odtworzyć takich relacji, oraz że zastępowanie prawdziwych spotkań międzyludzkich interakcjami technologicznymi grozi zastąpieniem autentycznej relacyjności „martwym obrazem” (§63; por. Ps. 10620). W niniejszym artykule argumentuję, że siła tych twierdzeń zależy od przesłanek metafizycznych, które dokument zakłada, ale nie formułuje w pełni – a konkretnie od realistycznego rozumienia osoby i relacji międzyludzkich, które pozostaje w ostrym kontraście do dominujących współczesnych nurtów filozoficznych.

W artykule wskazano teorię relacji osobowych opracowaną przez Mieczysława Gogacza (1926–2022), twórcę spójnego tomizmu, jako ramy, które najdokładniej wyrażają metafizyczny realizm leżący u podstaw stanowiska dokumentu. W ujęciu Gogacza relacje osobowe – miłość, wiara i nadzieja – są relacjami egzystencjalnymi, zakorzenionymi w transcendentalnych właściwościach bytu rzeczy/rzeczywistości (res), prawdy (verum) i dobra (bonum), które manifestują

akt egzystencji istoty osobowej. Wynikają one z bezpośredniego spotkania między istniejącymi osobami, a nie z mediacji kulturowej czy językowej.

Dr Jan Wólkowski (Nicolaus Copernicus University in Toruń)
jan.wolkowski@umk.pl

The Theology of Gift and Relationship in the Thought of Radical Orthodoxy

ENG This talk will explore the ideas of leading figures in the contemporary British (or, more broadly, English-speaking) philosophical and theological movement centred around figures such as Prof. John Milbank, Catherine Pickstock and Graham Ward. Their thinking incorporates themes relating to an intriguing concept of gift and relationship, both in metaphysics and in social thought. Milbank's thought directs us towards a new opening and a renewed collaboration between theology and other fields of scholarship, which re-establishes theology as a meta-reflection on the contemporary world in place of (and thus dethroning) the new social theory. Pickstock's thought, in turn, focuses on the relationship between philosophy and liturgy, which offers an intriguing proposition in a secularised world and in a postmodern spirit that rejects any grand narrative. From these two lines of thought emerges an interesting and noteworthy perspective on 'gift' and 'relationship'.

PL Wystąpienie przybliży myśl przedstawicieli interesującej ruchu współczesnej brytyjskiej (czy szerzej anglojęzycznej) myśli filozoficznej i teologicznej skupionej wokół takich postaci jak prof. John Milbank, Catherine Pickstock, czy Graham Ward. W ich myśli obecne są wątki ciekawej koncepcji daru i relacji zarówno w metafizyce, jak i w myśli społecznej. Myśl Milbanka kieruje nas do nowego otwarcia i podjęcia na nowo współpracy między teologią a innymi dziedzinami nauk, które na nowo czyni teologię meta-refleksją współczesnego świata w miejsce (wcześniej ją detronizującą) nowej teorii społecznej. Z kolei myśl Pickstock ogniskuje się w obszarze relacji filozofii i liturgii, które są ciekawą propozycją w świecie zsekularyzowanym i w duchu postmodernistycznym odrzucające jakąkolwiek metanarrację. Z tych dwóch myśli wyłania się ciekawe i godne uwagi spojrzenie na „dar” i „relację”.

Prof. Walter Fontanini (Semmelweis University, Budapest)
fontanini.walter@phd.semmelweis.hu

Youth Mental Health in Digital Environments Toward a Pedagogy of Presence

ENG Across Europe, growing concern surrounds the mental health of children and adolescents in digitally saturated environments. Recent European and World Health Organization documents emphasise that the effects of digital technologies are neither uniformly harmful nor uniformly beneficial; rather, they depend on the relational, educational, and social ecologies in which young people develop. This presentation argues that youth mental health must be understood not only as a clinical or behavioural issue, but as a profoundly relational one, since the human person is formed not in self-enclosed autonomy but through meaningful relations with others.

Drawing on neuroscience, psychology, and pedagogy, this paper proposes that emotional regulation, resilience, belonging, and vulnerability emerge within embodied and relational processes such as attachment, co-regulation, recognition, and trust. Digital environments may offer access, support, and new forms of connection, yet they may also intensify overstimulation, social comparison, fragmentation of attention, loneliness, and disembodied interaction. The decisive issue, therefore, is not simply how much technology young people use, but whether they are formed within relational ecologies capable of sustaining meaningful presence.

PL W całej Europie narastają obawy dotyczące zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w środowiskach nasyconych technologiami cyfrowymi. Najnowsze dokumenty europejskie oraz Światowej Organizacji Zdrowia podkreślają, że wpływ technologii cyfrowych nie jest ani jednolicie szkodliwy, ani jednolicie korzystny; zależy on raczej od relacji, warunków edukacyjnych i środowiska społecznego, w których rozwijają się młodzi ludzie. W niniejszej prezentacji argumentuje się, że zdrowie psychiczne młodzieży należy rozumieć nie tylko jako kwestię kliniczną lub behawioralną, ale jako kwestię głęboko relacyjną, ponieważ osoba ludzka kształtuje się nie w zamkniętej w sobie autonomii, ale poprzez znaczące relacje z innymi.

Opierając się na neurobiologii, psychologii i pedagogice, niniejszy artykuł proponuje, że regulacja emocjonalna, odporność psychiczna, poczucie przynależności i wrażliwość wyłaniają się w ramach ucieleśnionych i relacyjnych procesów, takich jak przywiązanie, współregulacja, uznanie i zaufanie. Środowiska cyfrowe mogą oferować dostęp, wsparcie i nowe formy połączeń, ale mogą również nasilać nadmierną stymulację, porównania społeczne, fragmentację uwagi, samotność i interakcje pozbawione fizycznej obecności. Decydującą kwestią nie jest zatem po prostu to, w jakim stopniu młodzież korzysta z technologii, ale czy kształtuje się ona w ramach ekosystemów relacyjnych zdolnych do podtrzymywania znaczącej obecności.

Prof. Mark Nowacki (Singapore Management University)
mark@nowedu.net

Shadows of the divine economy Economic "merit goods" as a framework for understanding and managing gifts

ENG God's Hand is evident even in the marketplace. A specific category of economic goods, "merit goods", reveals the necessity and omnipresence of the Gift in human society. Merit goods are economic goods with respect to which competent authorities may, for axiological reasons, intervene in markets contrary to consumer preferences. Examples include mandatory public inoculations, minimum years of schooling, cigarettes, and heroin, all of which notoriously are not desired by consumers at their proper levels. The existence of merit goods entails a fundamental critique of consumer desire: consumers do not want what is objectively good for them; and historically, those entrusted with the care of the community have intervened with respect to their provision, identifying certain economic goods as either really good, or really bad, for their people. Coercive intervention in markets must be justified, and in the case of merit goods, what we find is an implicit appeal to the consistent willing and choosing of the good of the other—which is, of course, Aquinas' definition of love. Moreover, as we learn from *Gaudium et Spes* #24, love of neighbour involves a loving gift of oneself. In this talk I suggest that there is a double gifting evidenced in merit goods: first, merit goods themselves are properly understood as gifts; and second, any justified provision of merit goods betokens a loving gift of oneself.

PL Ręka Boga jest widoczna nawet na przestrzeni handlu i w gospodarce. Szczególna kategoria dóbr gospodarczych, tzw. „dobra merytoryczne”, ujawnia konieczność i wszechobecność Daru w społeczeństwie ludzkim. Dobra merytoryczne to dobra gospodarcze, w odniesieniu do których właściwe władze mogą, z powodów aksjologicznych, interweniować na rynkach wbrew preferencjom konsumentów. Przykłady obejmują obowiązkowe szczepienia publiczne, minimalny okres nauki szkolnej, papierosy i heroinę – wszystkie te dobra, jak powszechnie wiadomo, nie są pożądane przez konsumentów w odpowiednich ilościach. Istnienie dóbr merytorycznych pociąga za sobą fundamentalną krytykę pragnień konsumentów – konsumenci nie chcą tego, co jest dla nich obiektywnie dobre; historycznie rzecz biorąc, osoby, którym powierzono troskę o społeczność, interweniowały w zakresie ich dostarczania, identyfikując pewne dobra ekonomiczne jako naprawdę dobre lub naprawdę złe dla swoich obywateli. Przymusowa interwencja na rynkach musi być uzasadniona, a w przypadku dóbr merytorycznych dostrzegamy domyślne odwołanie się do konsekwentnej woli i wyboru dobra drugiego człowieka – co jest oczywiście definicją miłości według św. Tomasza z Akwinu. Co więcej, jak uczy nas *Gaudium et Spes* nr 24, miłość bliźniego wiąże się z ofiarowaniem siebie z miłości. W niniejszym wykładzie sugeruję, że w dobrach merytorycznych przejawia się podwójne ofiarowanie: po pierwsze, same dobra merytoryczne są właściwie rozumiane jako dary; a po drugie, każde uzasadnione zapewnienie dóbr merytorycznych oznacza ofiarowanie siebie z miłości.

dr Sebastian Szymański (University of Rzeszów)
ssz.composer@gmail.com

The missionary character of new classical music composition from the perspective of my own creative experiences as a Reference, Experience, and Development of Relationships

ENG The aim of the presentation is to demonstrate the significance of the gift as a fundamental creative factor within the space of the creative process involved in composing new classical music. In the discourse on contemporary artistic creation, the category of the gift is often overlooked or reduced in meaning; therefore, emphasizing its presence appears important. Furthermore, an attempt will be made to define inspiration as one of the factors that facilitates the realization of this gift, in light of the author's own artistic experience.

PL Celem wystąpienia jest ukazanie znaczenia daru jako fundamentalnego czynnika twórczego w przestrzeni procesu twórczego – kompozycji nowej muzyki klasycznej. W dyskursie nad współczesną twórczością kategoria daru zostaje często pomijana lub spłykana, dlatego też podkreślenie jego obecności wydaje się istotne. Ponadto zostanie dokonana próba zdefiniowania inspiracji jako jednego z czynników sprzyjających urzeczywistnieniu się tego daru w świetle własnych doświadczeń artystycznych.

Prof. Aneta Rayzacher-Majewska (UKSW)
a.rayzacher-majewska@uksw.edu.pl

Education for Relationship and Gift as a Task of Religious Instruction

ENG Contemporary social reality, marked by individualism, the accelerating pace of life, and a crisis of relationships, presents new educational challenges. One of these is fostering the ability to build mature relationships and an attitude of selfless self-giving.

Religious education, drawing on Christian anthropology, has particular potential in this regard, presenting the human person as a being called to relationship—with God, with others, and with the community.

The aim of this presentation is to demonstrate that education in relationships and self-giving constitutes an essential dimension of religious education in schools. The paper will present the foundation of such education, drawing on a personalist vision of the person and the Christian concept of love as self-giving. Next, the role of religious education in schools in developing students' relational competencies will be discussed, emphasizing the importance of the teacher's role as a witness and guide in the process of fostering relationality, which should support students in establishing a dialogue with God and with one another.

PL Współczesna rzeczywistość społeczna, naznaczona indywidualizmem, przyspieszeniem życia oraz kryzysem więzi, stawia przed edukacją nowe wyzwania wychowawcze. Jednym z nich jest kształtowanie zdolności do budowania dojrzałych relacji oraz postawy bezinteresownego daru z siebie. Lekcja religii, czerpiąca z antropologii chrześcijańskiej, posiada szczególny potencjał w tym zakresie, ukazując człowieka jako istotę powołaną do relacji – z Bogiem, z drugim człowiekiem oraz ze wspólnotą. Celem wystąpienia jest ukazanie, że wychowanie do relacji i daru stanowi istotny wymiar edukacji religijnej w szkole. W referacie zostanie przedstawiona podstawa takiego wychowania, odwołująca się do personalistycznej wizji osoby i chrześcijańskiej koncepcji miłości jako daru z siebie. Następnie omówiona zostanie rola szkolnego nauczania religii w rozwijaniu kompetencji relacyjnych uczniów, z podkreśleniem znaczenia postawy nauczyciela tego przedmiotu jako świadka i przewodnika w procesie wychowania do relacyjności, który winien wspierać uczniów w nawiązywaniu dialogu z Bogiem i między sobą.

Rev. Prof. Wojciech Kluj (UKSW, Warsaw)

w.kluj@uksw.edu.pl

How to Speak about God in a Language That Is Not Our Native Tongue? Examples of Translated Prayers

ENG From time to time, discussions arise regarding the revision of translations of various prayers, such as the "Our Father" or the "Hail Mary." Translating prayer texts requires a special approach—the theology of translation. The reality of prayer is something that defies mere theories of translation. An analysis of translations of the "Our Father" and "Hail Mary" from various lesser-known languages of Africa and Asia reveals a remarkable ability to adapt to local concepts while remaining faithful to the content.

PL Od czasu do czasu wybuchają dyskusje na temat poprawiania tłumaczeń różnych modlitw, np. „Ojcze nasz” czy „Zdrowaś Maryjo”. Tłumaczenia tekstów modlitwy wymagają szczególnego podejścia – teologii tłumaczeń. Rzeczywistość modlitwy to coś co wymyka się tylko teoriom translacji. Analiza tłumaczeń modlitw „Ojcze nasz” i „Zdrowaś Maryjo” z różnych mniej znanych języków Afryki i Azji ukazuje wielką zdolność adaptacyjną do lokalnych pojęć przy zachowaniu wierności treści.

Rev. dr Mariusz Boguszewski (UKSW, Warsaw)

m.boguszewski@uksw.edu.pl

The media portrayal of marital crises in the contemporary Polish press

ENG The contemporary Polish press focuses on shaping the image of the child in its various forms. Moments of crisis are often a topic covered by many different media outlets. A moment of crisis is understood as an opportunity for sensationalism as well as generalization. Depicting relationship turmoil within this fundamental unit of society shapes public perception and can influence the fate of specific couples. Examining the ways in which changes in marital relationships are portrayed and identifying the dominant narratives present in press discourse can serve as a starting point for research into complex trends. The analysis indicates that the marital crisis is viewed both as a social phenomenon linked to modernization processes and as an individual problem requiring psychological support. Depending on the ideological profile of the media outlet, different interpretations are evident—ranging from alarmist narratives emphasizing the threat to the traditional family model to liberal perspectives highlighting individual autonomy and acceptance of alternative forms of family life. Another key element of the media discourse is the personalization of the issue and its sensationalization, particularly in the tabloid press. The findings of the analysis confirm that the media's portrayal of the marriage crisis in Poland is heterogeneous and reflects broader cultural tensions between tradition and modernity.

PL Współczesna prasa polska zajmuje się kreowaniem obrazu małżeństwa w jej różnych postaciach. Momenty kryzysowe są często jednym z tematów podejmowanych przez wiele różnych podmiotów medialnych. Moment kryzysu rozumiany jest jako okazja do sensacji a także uogólniania. Pokazywanie zaburzeń relacji w tej jednej z podstawowych jednostek społeczeństwa kreuje obraz i może wpływać na losy konkretnych małżonków. Ukazanie sposobów przedstawiania przemian zachodzących w relacjach małżeńskich oraz identyfikacja dominujących narracji obecnych w dyskursie prasowym może stać się przyczynkiem do badań nad skomplikowanymi tendencjami. Analiza wskazuje, że kryzys małżeństwa ujmowany jest zarówno jako zjawisko społeczne związane z procesami modernizacyjnymi, jak i jako problem jednostkowy wymagający wsparcia psycho-

logicznego. W zależności od profilu ideowego medium widoczne są odmienne interpretacje – od narracji alarmistycznych, akcentujących zagrożenie dla tradycyjnego modelu rodziny, po ujęcia liberalne, podkreślające autonomię jednostki i akceptację alternatywnych form życia rodzinnego. Istotnym elementem przekazu jest także personalizacja problemu oraz jego tabloidyzacja, szczególnie w prasie popularnej. Wnioski z analizy potwierdzają, że medialny obraz kryzysu małżeństwa w Polsce jest niejednorodny i odzwierciedla szersze napięcia kulturowe między tradycją a nowoczesnością.

Dr Irena Grochowska (TN Fides et Ratio)

irgr@wp.pl

Między substancją a relacją. Kim jest osoba ludzka według Tomasza z Akwinu

ENG The announced title of the paper, „Between Substance and Relation Who Is the Human Person According to Thomas Aquinas?”, proposes a brief analysis of the concept of the human person as a being that is simultaneously substantial and relational. The starting point of the inquiry is Boethius's concept of the person, which presents the person as an individual substance of a rational nature (*rationalis naturae individua substantia*), a definition that was profoundly reinterpreted by Thomas Aquinas, particularly in terms of subsistence and hylomorphism. The paper identifies three fundamental dimensions of personal relationality cognitive (openness to the world through intellectual intentionality), interpersonal (love and friendship as acts of the will directed toward the good of another), and transcendent (the natural orientation of the person toward God as Self-Subsisting Being – *Ipsum Esse Subsistens*).

The central thesis of the paper is that, in the Thomistic framework, substantiality does not compete with relationality but rather enables it – the more perfect the being, the deeper the relations it can enter into. This perspective is enriched by Trinitarian analogy, in which the Divine Persons are subsistent relations (*relationes subsistentes*), shedding light on relational anthropology. The paper demonstrates the continuing relevance of Aquinas's thought in dialogue with contemporary social neuroscience, attachment theory, and the philosophy of dialogue.

PL Zapowiedziany tytuł referatu „Między substancją a relacją – kim jest osoba ludzka według Tomasza z Akwinu?” jest propozycją krótkiej analizy koncepcji osoby ludzkiej jako bytu jednocześnie substancjalnego jak i relacyjnego. Punktem wyjścia rozważań będzie koncepcja osoby według Boecjusza przedstawiająca osobę jako indywidualną substancję natury rozumnej (*rationalis naturae individua substantia*), która została poddana przez Tomasza z Akwinu głębokiej reinterpretacji, szczególnie w kategoriach subsystencji i hylemorfizmu. W wystąpieniu wyróżnione zostają trzy fundamentalne wymiary relacyjności osoby poznawczy (otwarcie na świat poprzez intencjonalność intelektu), interpersonalny (miłość i przyjaźń jako akty woli ukierunkowane na dobro drugiego) oraz transcendentny (naturalne ukierunkowanie osoby ku Bogu jako Istnieniu samoistnemu (*ipsum Esse Subsistens*)).

Kluczową tezę referatu jest twierdzenie, że w ujęciu tomistycznym substancjalność nie konkuruje z relacyjnością, lecz ją umożliwia – im doskonalszy byt, tym głębsze relacje może nawiązać. Perspektywa ta zostaje wzbogacona o analogię trynitarną, w której Osoby Boskie są relacjami subsystującymi (*relationes subsistentes*), co rzuca światło na antropologię relacyjną. Wystąpienie ukazuje aktualność myśli Tomasza w dialogu ze współczesną neuronauką społeczną, psychologią przywiązania oraz filozofią dialogu.

Rev. Dr Jacek Olszewski (UKSW, Warsaw)

jacekocd@hotmail.com

Bóg mi ciebie dał – eschatologia Jana Pawła II

ENG At the heart of this reading is the relationship between man and woman in the perspective of the mystery of the resurrection. The thoughts contained in the Male and Female He Created Them catecheses allow for the introduction of the reality of gender into eschatology. As a result, an original idea of John Paul II emerges, which he defines as central the historical man, who lost his state of innocence due to sin, should interpret his existence in the horizon of the resurrection, for which the mystery of creation remains the object of knowledge. The author of the Meditation calls this the anthropology of the resurrection. In light of such an understanding of the logic of human existence, the relationship between man and woman takes on new meaning. It is the spousal meaning of the body, which, in the eschaton, transcends the context of marriage and procreation.

PL W centrum niniejszego odczytu znajduje się relacja mężczyzny i kobiety w perspektywie tajemnicy zmartwychwstania. Przemyslenia zawarte w katechezach Mężczyzną i niewiastą stworzył ich pozwalają na wprowadzenie rzeczywistości płci do eschatologii. Skutkiem tego powstaje oryginalna myśl Jana Pawła II, określona przez niego jako centralna człowiek historyczny, który utracił stan niewinności w wyniku grzechu, powinien interpretować swoje istnienie w horyzoncie zmartwychwstania, dla której to tajemnicy materialem poznawczym pozostaje dzieło stworzenia. Autor Medytacji nazywa to antropologią zmartwychwstania. W świetle tak pojętej logiki bytowania człowieka, nowego sensu nabiera relacja między mężczyzną i kobietą. Jest to oblubieńczy sens ciała, który w eschatonie przekracza kontekst małżeństwa i prokreacji.

Rev. Prof. Jarosław Babiński (UKSW, Warsaw)

j.babinski@uksw.edu.pl

Człowiek-świat w ekoteologii. O właściwe rozumienie relacji

ENG Ecology reveals the interconnections between humanity and the world. The way in which this relationship is framed is fundamental to defining humanity's tasks and responsibilities in its dealings with nature. Ecotheology also puts forward its own original proposal. It advocates an attitude that emphasises humanity's duties towards the world. By viewing humanity as an integral part of the world, it recognises humanity's unique role within it as God's servant and worker.

PL Ekologia ukazuje wzajemne odniesienia między człowiekiem a światem. Sposób ujęcia relacji jest zasadniczy w określaniu zadań człowieka i jego odpowiedzialności w działaniach wobec przyrody. Swoją oryginalną propozycję formułuje również ekoteologia. Proponuje bowiem postawę podkreślającą obowiązki człowieka wobec świata. Postrzegając go jako integralny element świata, uznaje jego wyjątkową w nim rolę jako sługę i pracownika Boga.

Prof. dr hab. Hanna Żuraw (University in Siedlce)

hanna.zuraw@uws.edu.pl

Ku przyszłości – wyzwania rehabilitacji, wsparcia i edukacji

ENG The paper contains questions about the purpose and forms of education and social work. We observe that many specialists in pedagogy believe that schools should teach the 'four Cs' – critical thinking, communication, collaboration, and creativity. Broadly speaking, schools should place less emphasis on technical skills and more on life skills.

The most important will be the ability to cope with change, to learn new things, and to maintain mental balance in unfamiliar situations. To keep up with the pace of the world (...), it will be necessary not only to create new ideas and products, but also, and perhaps above all, time and again. So we ask, what does education in its current form provide? We therefore ask about the meaning of existing assistance solutions, such as foster care.

PL Referat zawiera pytania o sens i formy edukacji i pracy socjalnej. Obserwujemy, iż wielu specjalistów zajmujących się pedagogiką uważa, że szkoły powinny nauczać »czterech K« – krytycznego myślenia, komunikacji, kooperacji i kreatywności. Ujmując to szerzej szkoły powinny kłaść mniejszy nacisk na umiejętności techniczne, a szerzej akcentować umiejętności życiowe. Najważniejsza będzie zdolność radzenia sobie ze zmianą, uczenia się nowych rzeczy i zachowywania równowagi psychicznej w nieznanym sytuacjach. Aby nadążyć za tempem świata (...), trzeba będzie nie tylko tworzyć nowe pomysły i produkty, lecz także, a może przede wszystkim, raz po raz. Pytamy więc, co daje edukacja w dzisiejszej postaci. Pytamy też o sens istniejących rozwiązań pomocowych - jak piecza zastępcza, w warunkach braku miejsc w rodzinach zastępczych.

mgr Anna Orkisz

annork@tlen.pl

Pacjent jako dar i osoba będąca w relacji w programie NaProTECHNOLOGY®

ENG NaProTechnology® is part of the personalized medicine movement, in which the patient is viewed as a person with inherent dignity, rather than merely a clinical case. This approach focuses on the diagnosis and treatment of fertility disorders and other reproductive issues, viewing them from a holistic perspective that encompasses the physical, psychological, intellectual, spiritual, and relational dimensions. The experience of illness reveals the integrity of the human person and their needs at all levels of functioning.

NaProTechnology® emphasizes the individualization of the therapeutic process, rejecting standardized treatment in favor of solutions tailored to the specific person and their life situation. Of key importance is the doctor-patient (or couple)-Fertility Care Practitioner (fertility caregiver, CrMS method instructor) relationship, based on respect, empathy, and cooperation, as well as the involvement of both partners in the treatment process and responsible conception planning.

Another essential element of this approach is recognizing the child as a potential patient whose well-being, health, and dignity require care even at the preconception stage. Conception planning thus becomes not only a biological act but also a conscious and responsible process of preparing the conditions for new life. This includes caring for the parents' health, identifying and treating disorders that may affect the child's development, and creating an optimal environment for conception and development from the earliest stages and

PL NaProTechnology® wpisuje się w nurt medycyny personalistycznej, w którym pacjent jest postrzegany jako osoba o niezbywalnej godności, a nie jedynie jako przypadek kliniczny. Podejście to koncentruje się na diagnostyce i leczeniu zaburzeń płodności oraz innych problemów prokreacyjnych, ujmując je w perspektywie całościowej, obejmującej wymiary fizyczny,

psychiczny, intelektualny, duchowy i relacyjny. Doświadczenie choroby ujawnia integralność człowieka oraz jego potrzeby na wszystkich poziomach funkcjonowania.

NaProTechnology® zakłada indywidualizację procesu terapeutycznego, odrzucając schematyczność leczenia na rzecz rozwiązań dostosowanych do konkretnej osoby i jej sytuacji życiowej. Kluczowe znaczenie ma relacja lekarz-pacjent (lub para)-Fertility Care Practitioner (opiekun płodności, instruktor metody CrMS), oparta na szacunku, empatii i współpracy, a także zaangażowanie obojga partnerów w proces leczenia i odpowiedzialnego planowania poczęcia.

Istotnym elementem tego podejścia jest również uznanie dziecka jako potencjalnego pacjenta, którego dobro, zdrowie i godność wymagają troski już na etapie prekonceptyjnym. Planowanie poczęcia staje się więc nie tylko działaniem biologicznym, lecz także świadomym i odpowiedzialnym procesem przygotowania warunków dla nowego życia. Obejmuje to dbałość o zdrowie rodziców, identyfikację i leczenie zaburzeń mogących wpłynąć na rozwój dziecka oraz tworzenie optymalnego środowiska dla jego poczęcia i rozwoju od najwcześniejszych etapów istnienia.

mgr Maria Chodkiewicz (Association of Friends of Catholic Schools)

Pedagogia integralna w szkołach Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich

ENG The necessity of the integral development of both teacher and student became the inspiration for the founders of The Association of Catholic Schools Friends (SPSK) – the first catholic educational organization registered in January 1991 after the fall of communism. Currently, the association runs 122 schools at various stages of education across 18 Polish dioceses.

This presentation will address the topic of integral education understood as the formation of the human person in their full entirety, encompassing the physical, moral, social, cultural, and spiritual dimensions.

This holistic, non-reductionist approach to human education appears to be an adequate response to contemporary phenomena that disintegrate both individuals and society, such as individualism, consumerism, and the weakening of social bonds.

PL Konieczność integralnego rozwoju osoby nauczyciela i ucznia, stała się inspiracją dla założycieli SPSK – pierwszej katolickiej organizacji oświatowej zarejestrowanej w styczniu 1991 po upadku Komunistów. Obecnie Stowarzyszenie prowadzi 122 szkoły na różnych etapach kształcenia w 18 polskich diecezjach.

W wystąpieniu tym podjęty zostanie temat wychowania integralnego rozumianego jako formacja osoby ludzkiej w całej jej pełni, obejmującej płaszczyznę fizyczną, moralną, społeczną, kulturową oraz duchową.

To całościowe, niezredukowane podejście do wychowania człowieka, wydaje się być adekwatną odpowiedzią na współczesne zjawiska dezintegrujące jednostkę i społeczeństwo takie jak indywidualizm, konsumpcjonizm czy brak więzi społecznych.

Rev. Prof. Tomasz Szyszka

t.szyszka@uksw.edu.pl

Andyjska interpretacja daru i wzajemności

ENG The traditional identity of the Andean peoples is based on the concepts of gift-giving and reciprocity. Almost all events and initiatives are interpreted according to the principle of reciprocity. Contemporary Andean peoples have lost much of their original cultural identity; however, the concepts of gift and reciprocity can still be readily discerned in modern forms of behavior and in ways of thinking and evaluating.

PL Tradycyjna tożsamość ludów andyjskich opiera się na kategorii daru i wzajemności. Niemal wszystkie wydarzenia oraz podejmowane inicjatywy są interpretowane wg zasady wzajemności. Współczesne ludy andyjskie wiele utraciły ze swej pierwotnej tożsamości kulturowej, jednakże kategorię daru i wzajemności bez większych problemów można odczytać we współczesnych formach zachowań oraz sposobach myślenia i oceniania.

Rev. Dr Waldemar Labuzga (Costa Rica)

labusga@gmail.com

Relacja z Chrystusem i dar z siebie w misji i solidarności. Duchowość wyzwolenia Segundo Galilei

ENG The Chilean theologian Segundo Galilea, who died in 2010, was undoubtedly a gift to the Latin American Church. During the difficult period of significant theological turmoil in the second half of the 20th century, he was a voice of reason, depth, and balance there. Along with Cardinal Pironio, he is considered the most distinguished representative of Latin American spirituality. From the perspective of that Church, he reinterpreted the 16th-century Spanish mystics and the Church Fathers. He also visited Poland for the 500th Anniversary of the Evangelization of the Americas. His bestseller "The Imitation of Christ" was also published in Polish at that time. He lived as he taught, and he died as he lived. Before his death, he gave away everything he had.

PL Zmarły w 2010 roku chilijski teolog Segundo Galilea był bez wątpienia darem dla Kościoła latynoamerykańskiego. W niełatwym czasie znacznego zamętu teologicznego drugiej połowy XX wieku był tam głosem rozsądku, głębi i równowagi. Wraz z kardynałem Pironio uznawany za najznamienitszego przedstawiciela duchowości latynoamerykańskiej. Z perspektywy tamtego Kościoła dokonał releksyjnej szesnastowiecznych mistyków hiszpańskich i Ojców Kościoła. Na Pięćsetlecie Ewangelizacji Ameryki odwiedził również Polskę. Wtedy ukazał się też po polsku jego bestseller „Naśladowanie Chrystusa”. Żył tak, jak nauczał, umarł tak, jak żył. Przed śmiercią porzucił wszystko, co miał.

Rev. Tomasz Fait (Bolivia)
t.fait@uksw.edu.pl

Budowanie przyszłości w oparciu o koncepcję daru w kulturach wschodniej Boliwii

ENG This presentation reflects on the theology of relationship and gift in the context of the experience of the communities of Chiquitania in Bolivia, presenting them as a space for the inculturation of the Gospel. The starting point is the encounter between indigenous cultures and the legacy of the Jesuit reductions, which shaped a model of life based on relationality. Gift appears here not only as a spiritual category but as a principle organizing everyday life, expressed in solidarity, shared responsibility, and care for our common home. The analysis highlights the tensions between this logic and contemporary social and economic processes that promote individualism. The experience of Chiquitania makes a significant contribution to the reflection on the society of the future undertaken by Cardinal Stefan Wyszyński University.

PL Wystąpienie podejmuje refleksję nad teologią relacji i daru w kontekście doświadczenia wspólnot Chiquitanii w Boliwii, ukazując je jako przestrzeń inkultury Ewangelii. Punktem wyjścia jest spotkanie kultur rdzennych oraz dziedzictwo redukcji jezuickich, które ukształtowały model życia oparty na relacyjności. Dar jawi się tu nie tylko jako kategoria duchowa, lecz jako zasada organizująca codzienność, wyrażająca się w solidarności, współodpowiedzialności i trosce o wspólny dom. Analiza ukazuje napięcia między tą logiką a współczesnymi procesami społecznymi i ekonomicznymi, promującymi indywidualizm. Doświadczenie Chiquitanii wnosi istotny wkład w refleksję nad społeczeństwem przyszłości podejmowaną przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

M.A. Stanisław Schabowicz
polskipoliglota@gmail.com

Tłumaczenie liturgiczne i jasność doktrynalna reforma włoskiego tłumaczenia „Ojcze nasz”

ENG The aim of this presentation is to analyze the change in the translation of the Lord's Prayer in the liturgy of the Catholic Church in Italy, consisting in the replacement of the formula "non ci indurre in tentazione" with "non abbandonarci alla tentazione." The reform, prepared by the Italian Episcopal Conference and approved by Pope Francis, is the result of many years of exegetical, linguistic, and theological research.

The presentation highlights the semantic problem of the former translation, which could suggest an active role of God in leading humans into temptation, thus contradicting biblical teaching (cf. James 1:13-14). An analysis of the Greek original of the Gospel of Matthew points to the necessity of a theologically adequate, rather than purely literal, interpretation. The new formulation emphasizes God's protective role and assistance in preventing human fall.

This change should be understood within the broader context of contemporary translational revisions in the Catholic Church, reflecting the pursuit of greater coherence between the liturgical text, its biblical source, and doctrinal accuracy.

PL Celem niniejszego wystąpienia jest analiza zmiany tłumaczenia modlitwy Ojcze nasz w liturgii Kościoła katolickiego we Włoszech, polegającej na zastąpieniu formuły „non ci indurre in tentazione” wyrażeniem „non abbandonarci alla tentazione”. Reforma, przygotowana przez Konferencja Episkopatu Włoch i zatwierdzona przez papież Franciszek, stanowi rezultat wieloletnich badań egzegetycznych, lingwistycznych i teologicznych.

W referacie ukazano problem semantyczny dotychczasowego tłumaczenia, które mogło sugerować aktywną rolę Boga w prowadzeniu człowieka ku pokusie, co pozostaje w sprzeczności z nauczaniem biblijnym (por. Jk 1,13-14). Analiza greckiego oryginału Ewangelii Mateusza wskazuje na konieczność interpretacji teologicznie adekwatnej, a nie wyłącznie dosłownej. Nowa formuła akcentuje Bożą opiekę oraz pomoc w unikaniu upadku.

Zmiana ta wpisuje się w szerszy kontekst współczesnych rewizji translacyjnych w Kościele katolickim i odzwierciedla dążenie do większej zgodności między tekstem liturgicznym, jego źródłem biblijnym oraz doktryną.

Rev. M.A. Joseph Abu (UKSW, Warsaw)
j.abu17@yahoo.com

Christian Marriage and the Challenge of Childlessness in the Context of the Church in Nigeria

ENG This paper examines the pastoral, cultural, social and theological dimensions of childlessness within Christian marriages in the contemporary Nigerian society. While marriage in Christian theology is patterned toward both the good of the spouses and the procreation and education of children, this piece aptly points out that the absence of biological children does not in any way diminish the sacramental dignity of the marital union, rather it deepens it. In African understanding, where marriage is deeply embedded in communal identity and lineage continuity, childlessness constitutes significantly a social, psychological, and pastoral challenge. This piece discusses this disturbing reality among Christian couples in Nigeria, that when not properly managed leads to stigmatization, emotional distress, or recourse to unchristian practices. Theologically, the paper emphasizes the intrinsic value of conjugal love, the biblical witness of childless couples, and the broader Christian understanding of fruitfulness expressed through charity, service, and spiritual motherhood or fatherhood. Ethically, it evaluates reproductive technologies in the light of the teachings of the Church underscoring the pastoral importance of morally licit medical interventions, adoption, and holistic accompaniment.

PL W niniejszym artykule przeanalizowano duszpasterskie, kulturowe, społeczne i teologiczne aspekty bezdzietności w małżeństwach chrześcijańskich we współczesnym społeczeństwie nigeryjskim. Chociaż w teologii chrześcijańskiej małżeństwo ma na celu zarówno dobro małżonków, jak i prokreację oraz wychowanie dzieci, w niniejszym opracowaniu trafnie wskazano, że brak biologicznych dzieci w żaden sposób nie umniejsza sakramentalnej godności związku małżeńskiego, a wręcz ją pogłębia. W afrykańskim rozumieniu, gdzie małżeństwo jest głęboko zakorzenione w tożsamości wspólnotowej i ciągłości rodowej, bezdzietność stanowi poważne wyzwanie społeczne, psychologiczne i duszpasterskie. Artykuł omawia tę niepokojącą rzeczywistość wśród par chrześcijańskich w Nigerii, która, jeśli nie jest odpowiednio zarządzana, prowadzi do stygmatyzacji, cierpienia emocjonalnego lub uciekania się do praktyk niechrześcijańskich.

Rev. M.A. Godfrey Wanyelo (UKSW, Warsaw)
wanyelogodfrey2017@gmail.com

Marriage as a Form of Self-Giving in a Polygamous Cultural Context

ENG The Author explores Karol Wojtyła/John Paul II's understanding of gift and givenness as the theological foundation of spousal love in marriage. He argues that human love reaches maturity in the reciprocal relationship between one man and one woman through mutual self-giving, by which each affirms the value and dignity of the other as a person. Such affirmation corresponds to the ontology of creation and to the communion of two persons. By contrast, the structure of polygamous union, particularly in certain African cultural contexts, presents significant tensions with the notion of the sincere gift of self. In this respect, polygamy appears as an antithesis to spousal love, since it is incapable of fully manifesting the personal intimacy and mutuality proper to the spousal meaning of the body, which requires authentic intersubjectivity and respect for personal dignity. In conclusion, love within a polygamous union reflects only a limited or distorted form of givenness, insofar as such love remains fundamentally conditional. Consequently, the study underscores the need for discernment and for the transformation of eros into ethos, a process that penetrates the interior life and leads toward the nuptial meaning of marriage.

PL Autor analizuje rozumienie przez Karola Wojtyłę/Jana Pawła II pojęć daru i bycia darem jako teologicznej podstawy miłości małżeńskiej. Twierdzi on, że miłość ludzka osiąga dojrzałość w wzajemnej relacji między jednym mężczyzną a jedną kobietą poprzez wzajemne oddanie się, dzięki czemu każde z nich potwierdza wartość i godność drugiej osoby. Takie potwierdzenie odpowiada ontologii stworzenia oraz komunii dwojga ludzi. Natomiast struktura związku poligamicznego, szczególnie w niektórych afrykańskich kontekstach kulturowych, stwarza poważne napięcia w stosunku do pojęcia szczerego daru z siebie. Pod tym względem poligamia jawi się jako przeciwieństwo miłości małżeńskiej, ponieważ nie jest w stanie w pełni zamaniestować osobistej intymności i wzajemności właściwej dla małżeńskiego znaczenia ciała, które wymaga autentycznej intersubiektywności i poszanowania godności osobistej. Podsumowując, miłość w związku poligamicznym odzwierciedla jedynie ograniczoną lub zniekształconą formę oddania się, o ile taka miłość pozostaje zasadniczo warunkowa. W związku z tym niniejsze studium podkreśla potrzebę rozeznania i przemiany erosa w etos, procesu, który przenika życie wewnętrzne i prowadzi ku małżeńskiemu znaczeniu małżeństwa.

s. prof. Miriam Długosz

mdlugosz@dwu.ac.pg

Melanesian Reciprocity and Theology of Gift for PNG's Well-being (Divine Word University, Madang – New Guinea)

ENG This article explores the principle of reciprocity as the foundation of Melanesian culture, defining it as a complex exchange system essential for identity and social equilibrium. The author argues that the indigenous systems, such as 'wantok' and traditional gift exchange, can be transformed in the light of a Trinitarian understanding of gratuitous giving.

Unlike traditional reciprocity, which often carries social pressure and debt, a Christian framework of agape introduces a gift-giving model that does not demand equivalent return but fosters an unconditional love. Integrating these frameworks provides a culturally resonant path for sustainable development, social cohesion, spiritual growth and national well-being in contemporary PNG.

PL Artykuł analizuje zasadę wzajemności jako fundament kultury Melanezji, definiując ją jako złożony system wymiany, niezbędny dla zachowania tożsamości i równowagi społecznej. Autor twierdzi, że rdzenne struktury, takie jak 'wantok' system i tradycyjna wymiana darów, mogą ulec przeobrażeniu w świetle trinitarnego pojmowania bezinteresownego daru. W przeciwieństwie do tradycyjnie rozumianej wzajemności, opartej na rewanżu, która często wiąże się z presją społeczną i długiem, chrześcijańska koncepcja agape wprowadza model obdarowywania wypływający z bezwarunkowej miłości, niewymagający ekwiwalentu. Integracja tych ram tworzy istotną kulturowo ścieżkę rozwoju kraju, jedności społecznej, rozwoju duchowego i dobrobytu narodowego we współczesnym społeczeństwie Papui-Nowej Gwinei.

Prof. Linh Hoang (Siena University in New York)

lhoang@siena.edu

Eating as Receiving Food as Gift in Christian Theology [ONLINE]

ENG The presentation examines how food in Christian theology functions as gift—a material meditation of grace that both reveals and contests the structures of domination. Food has played a prominent role in God's relationship to humans throughout biblical history. The discussion will be narrower with a particular focus on Jesus at the Last Supper and John the Baptist's foraging in the wilderness. Their approach to food demonstrates a challenge to their respective cultures and religious practices. This continues to influence the relationship to food in today's Christian culture and society in general.

PL W niniejszym wykładzie przeanalizowano, w jaki sposób w teologii chrześcijańskiej jedzenie funkcjonuje jako dar – materialna manifestacja łaski, która zarówno ujawnia, jak i podważa struktury dominacji. W całej historii biblijnej jedzenie odgrywało znaczącą rolę w relacji Boga z ludźmi. Dyskusja będzie miała węższy zakres i skupi się w szczególności na Jezusie podczas Ostatniej Wieczerzy oraz na poszukiwaniu pożywienia przez Jana Chrzciciela na pustyni. Ich podejście do jedzenia stanowi wyzwanie dla ich kultur i praktyk religijnych. Wpływa to nadal na stosunek do jedzenia w dzisiejszej kulturze chrześcijańskiej i społeczeństwie w ogóle.

Rev. Prof. Dariusz Kurzydło (UKSW, Warsaw)

d.kurydlo@uksw.edu.pl

The Need for Rites of Passage into Adulthood in Contemporary Societies

ENG Adolescents find themselves on a continuum of developmental and identity crisis – they are in the process of „rebuilding” their own world. Therefore, a deeper initiation into their real world, so that they can live in it as people aware of its complexity and incompleteness, is a fundamental educational task. A catechesis focused on adolescence aims to present their lives as a space that can be entered with specific rites of passage – these can lead a young person on the path of initiation. The contemporary Western world lacks a comprehensive proposal that could introduce a child to the adult world, so that new adults can be entrusted with responsibility for our world. Understanding the modern teenager is crucial to continuing the Church's mission.

PL Dorastający nastolatki i nastolatki znajdują się w fazie ciągłego kryzysu rozwojowego i tożsamościowego – są w trakcie „przebudowywania” swojego świata. Dlatego też podstawowym zadaniem wychowawczym jest głębsze wprowadzenie ich w rzeczywisty świat, tak aby mogli w nim żyć jako ludzie świadomi jego złożoności i niekompletności. Katecheza skupiona na okresie dojrzewania ma na celu przedstawienie ich życia jako przestrzeni, do której można wejść poprzez określone rytuały przejścia – mogą one poprowadzić młodą osobę na ścieżkę inicjacji. Współczesnemu światu zachodniemu brakuje kompleksowej propozycji, która mogłaby wprowadzić dziecko w świat dorosłych, tak aby nowym dorosłym można było powierzyć odpowiedzialność za nasz świat. Zrozumienie współczesnego nastolatka ma kluczowe znaczenie dla kontynuacji misji Kościoła.

Fr. Prof. Lucien Hakizimana (Catholic University of Rwanda),

Dr Elias Ntawuzumunsi (Catholic University of Rwanda)

abbelucienhak@gmail.com

Digital Communication as a Space of Gift and Relationship An Anthro-Theological Analysis

ENG This paper examines digital communication as a contemporary space where the human vocation to gift (self-donation) and relationship (communion) is lived. Grounded in the theological anthropology, it analyzes how students perceive digital interactions as mediating authentic self-giving in an increasingly digitalized world. The central question asks To what extent do students experience digital communication as a space of gift and relationship rather than self-presentation or utilitarian exchange? The hypothesis holds that, despite risks of superficiality, digital platforms are positively appropriated as spaces of relational self-gift. The study employs a mixed-methods approach, combining a structured questionnaire and semi-structured interviews with 100 theology students at the Catholic University of Rwanda (CUR). Quantitative data were treated using descriptive statistics, while qualitative responses were thematically analyzed. Results reveal predominantly positive perceptions 82% affirm that digital communication fosters meaningful relationships; 78% identify their interactions as expressions of self-gift; 74% associate online exchanges with empathy and care; and 69% recognize risks of superficiality. Overall, 80% consider digital platforms as genuine spaces of communion. The study concludes that digital communication can sustain the anthropological logic of gift and relationship when guided by ethical and spiritual values, as the human being is inherently constituted for relational self-gift.

PL W niniejszym artykule rozważamy komunikację cyfrową jako współczesną przestrzeń, w której realizuje się ludzkie powołanie do dawania (oddania siebie) i relacji (komunii). Opierając się na antropologii teologicznej, analizujemy, w jaki sposób studenci postrzegają interakcje cyfrowe jako pośredniczące w autentycznym oddaniu się w coraz bardziej cyfrowym świecie. Główne pytanie brzmi: w jakim stopniu studenci doświadczają komunikacji cyfrowej jako przestrzeni dawania i relacji, a nie jako miejsca autoprezentacji lub utylitarnej wymiany? Hipoteza zakłada, że pomimo ryzyka powierzchowności platformy cyfrowe są pozytywnie postrzegane jako przestrzenie relacyjnego obdarowywania się. W badaniu zastosowano podejście mieszane, łączące ustrukturyzowany kwestionariusz i częściowo ustrukturyzowane wywiady z 100 studentami teologii na Katolickim Uniwersytecie w Rwandzie (CUR). Dane ilościowe przetworzono przy użyciu statystyki opisowej, natomiast odpowiedzi jakościowe poddano analizie tematycznej. Wyniki wskazują na przeważające pozytywne postrzeganie: 82% respondentów potwierdza, że komunikacja cyfrowa sprzyja budowaniu znaczących relacji; 78% identyfikuje swoje interakcje jako przejawy ofiarowania siebie; 74% kojarzy wymianę online z empatią i troską; a 69% dostrzega ryzyko powierzchowności. Ogólnie rzecz biorąc, 80% respondentów uważa platformy cyfrowe za autentyczne przestrzenie komunii. Badanie prowadzi do wniosku, że komunikacja cyfrowa może podtrzymywać antropologiczną logikę daru i relacji, gdy kierują nią wartości etyczne i duchowe, ponieważ istota ludzka jest z natury stworzona do relacji.

Prof. ucz. Bożena Józefów-Czerwińska (WNH UKSW)

bozenajozefow@gmail.com

Dar życia. Człowieczeństwo w czasie II wojny światowej

ENG As argued by classics of cultural anthropology such as Marcel Mauss and Bronisław Malinowski, the exchange of gifts is one of the oldest mechanisms regulating social relations. The act of giving and receiving has a symbolic dimension, serving as a testament to existing bonds and alliances operating at various social levels. At the same time, the gift fits into specific systems of cultural canons and the associated axiological norms, some of which may be universal in nature.

In my presentation, I reflect on the gift understood as the protection of endangered life, drawing on sources from the time of World War II. I analyze the attitudes of people who, at the risk of their own lives and those of their families, decided to save those whom Nazi ideology had subjected to a process of dehumanization. I present the gift of life as a unique act of affirming humanity and resisting systemic evil, which, under the conditions of Nazi reality, led to the crime of genocide, claiming millions of lives.

PL Wymiana darów, jak dowodzili klasycy antropologii kulturowej, tacy jak Marcel Mauss czy Bronisław Malinowski, należy do najstarszych mechanizmów regulujących relacje społeczne. Akt dawania i przyjmowania ma wymiar symboliczny, stanowiąc świadectwo istniejących więzi oraz sojuszy funkcjonujących w zróżnicowanych skalach społecznych. Dar wpisuje się zarazem w określone systemy kanonów kulturowych oraz związanych z nimi aksjonormatywów, przy czym część z nich może mieć charakter wartości uniwersalnych.

W swoim wystąpieniu podejmuję refleksję nad darem rozumianym jako ochrona zagrożonego życia, odwołując się do źródeł z czasów II wojny światowej. Analizuję postawy osób, które narażając siebie i swoje rodziny decydowały się ratować tych, których nazistowska ideologia poddała procesowi dehumanizacji. Dar życia ukazuję jako szczególny akt afirmacji człowieczeństwa oraz sprzeciwu wobec systemowego zła, które w warunkach nazistowskiej rzeczywistości doprowadziło do zbrodni ludobójstwa, pochłaniającego miliony istnień ludzkich.

Dr Marek Ciechowski (Polish Geographical Society)
markus.13@wp.pl

Przeźren jako dar w ujęciu geograficznym

ENG The fundamental subject of geographical research is space. Along with the development of this scientific discipline, various concepts of space have been formulated. It has been understood as an object of cognition, a tool of measurement, and a resource. An important issue related to space is the relational perspective of human-environment interaction, which is characteristic of humanistic geography. This presentation presents space as a gift that influences human beings, but is also shaped by them. In particular, the focus is placed on the concept of place as a specific form of space.

PL Podstawowym przedmiotem badań geograficznych jest przestrzeń. Wraz z rozwojem tej dyscypliny naukowej rozwijano różne koncepcje dotyczące przestrzeni. Ujmowano ją jako przedmiot poznania, narzędzie pomiaru oraz zasób. Istotnym zagadnieniem odnoszącym się do przestrzeni jest ujęcie relacyjne człowiek-środowisko, które charakterystyczne jest dla geografii humanistycznej. W niniejszym wystąpieniu przedstawiono przestrzeń jako dar, który oddziałuje na człowieka, ale który także jest kształtowany przez człowieka. W szczególności skupiono się na pojęciu miejsca jako specyficznej formie przestrzeni.

Dr Agnieszka Kaczor (Ignatianum University in Kraków)
agnieszka.kaczor@ignatianum.edu.pl

Wychowanie do bycia darem w życiu rodzinnym

ENG Addressing the topic of raising children to be a gift within family life is an attempt to reflect on fostering relationality, responsibility, and love. "Being a gift," deeply rooted in personalist anthropology, is present in the thought of John Paul II, who wrote that a person "cannot find himself except through the selfless gift of himself"

The family, as the primary educational environment, can be a space for learning to be a gift to others. Family relationships, parental attitudes, and the daily life of the family lived with respect for the integral development of the person form the foundation for future marital, family, and social relationships built on the foundation of personalist anthropology.

PL Podjęcie tematu wychowanie do bycia darem w życiu rodzinnym jest próbą refleksji nad wychowaniem do relacyjności, odpowiedzialności i miłości. „Bycie darem” głęboko zakorzenione w antropologii personalistycznej jest obecne w myśli Jana Pawła II, który pisał, że człowiek „nie może odnaleźć siebie inaczej, jak tylko poprzez bezinteresowny dar z siebie samego”. Rodzina będąca podstawowym środowiskiem wychowawczym może być przestrzenią uczenia się bycia darem dla innych. Rodzinne relacje, postawy rodziców i codzienność życia rodzinnego realizowana z poszanowaniem troski o integralny rozwój osoby stanowią podwaliny dla przyszłych relacji małżeńskich, rodzinnych i społecznych budowanych na fundamencie antropologii personalistycznej.

Dr Magdalena Ciechowska (Ignatianum University in Kraków)
magda.rz@onet.eu

Jakościowe metody badań w pedagogice jako szansa i dar spotkania. Perspektywa studentów

ENG In this presentation, I aim to present the results of over ten years of work with students within courses on social research methodology. The research, based on observation, as well as group and individual interviews, reflects the students' perspective, focusing on qualitative research as an opportunity for working and collaborating with another person, the necessity of maintaining relationships and respecting the rights of others, and the possibility of gaining insight into oneself. Considering these aspects, it seems important to emphasize that the research was conducted with students of pedagogy-related fields.

PL W wystąpieniu chcę ukazać wyniki ponad dziesięciu lat pracy ze studentami w ramach prowadzenia przedmiotów z zakresu metodologii badań społecznych. Badania oparte na obserwacji, wywiadach grupowych i indywidualnych przedstawiają perspektywę studentów skupiającą się na badaniach jakościowych jako na możliwościach pracy i współpracy z drugim człowiekiem, konieczności utrzymywania relacji i respektowania praw drugiej osoby oraz możliwości wglądu w głąb siebie. Biorąc pod uwagę wskazane aspekty wydaje się koniecznym podkreślenie, iż badania prowadzone były ze studentami kierunków pedagogicznych.

Dr Katarzyna Szymańska (Educare Association)
katarzyna.szymanska.msit@gmail.com

Wartości w muzealnictwie jako dar kształtujący postawę moralną człowieka

ENG The presentation will explore the museum as a unique space for collecting, preserving, and sharing humanistic values that influence the audience not only intellectually but also ethically. A key element of the discussion will be the concept of the "gift" as an experience of encountering cultural heritage, evoking a moral resonance and prompting reflection on beauty, truth, responsibility, memory, and community. An attempt will be made to identify how museum narratives and exhibits help shape the sensibilities and moral attitudes of contemporary people.

PL W wystąpieniu zostanie podjęta refleksja nad muzeum jako szczególnym miejscem kolekcjonowania, przechowywania i upubliczniania wartości humanistycznych, które oddziałują na odbiorcę nie tylko poznawczo, lecz także etycznie. Istotnym elementem rozważań będzie koncepcja „daru” jako doświadczenia spotkania z dziedzictwem kulturowym, wywołującego moralny rezonans i skłaniającego do refleksji nad pięknem, prawdą, odpowiedzialnością, pamięcią oraz wspólnotą. Podjęta zostanie próba wskazania, w jaki sposób narracje muzealne i eksponaty współtworzą wrażliwość oraz postawy moralne współczesnego człowieka.

Prof. Klaus Vellguth (Vinzenz Pallotti University in Vallendar, Germany)
vellguth@uni-trier.de

Mission for Life

ENG Missiology understands itself as a relational theological discipline that reflects on Christian mission within the horizon of relationships. Theologically, this perspective is grounded in a trinitarian understanding of God, in which God is conceived as relational in God's very being. From this follows a view of creation as a network of relationships. Concepts such as "deep incarnation" expand this horizon by emphasizing that God's incarnation in Christ concerns not only humanity but the entire material creation. This perspective fosters a new sensitivity to the suffering of all creatures and highlights an ethical responsibility toward the more-than-human world.

From this perspective, a relational theology of creation gains particular significance in light of the current environmental and climate crisis.

PL Misjologia postrzega się jako relacyjną dyscyplinę teologiczną, która rozważa chrześcijańską misję w kontekście relacji. Z teologicznego punktu widzenia perspektywa ta opiera się na trynitarnym rozumieniu Boga, zgodnie z którym Bóg jest postrzegany jako istota relacyjna w samym swoim istnieniu. Wynika z tego postrzeganie stworzenia jako sieci relacji. Pojęcia takie jak „głębokie wcielenie” poszerzają ten horyzont, podkreślając, że wcielenie Boga w Chrystusie dotyczy nie tylko ludzkości, ale całego materialnego stworzenia. Perspektywa ta sprzyja nowej wrażliwości na cierpienie wszystkich stworzeń i podkreśla etyczną odpowiedzialność wobec świata ponadludzkiego. Z tej perspektywy relacyjna teologia stworzenia nabiera szczególnego znaczenia w świetle obecnego kryzysu środowiskowego i klimatycznego.

Prof. Stefan Attard (University of Malta)
stefan.m.attard@um.edu.mt

Theology's Gift of Being Its True Self: Dialogue with Society as a Process of Consensus-Building

ENG Notwithstanding this predicament, Theology has all that is needed to offer a fresh perspective in today's world, which has been categorised as post-secular. It possesses the language and tools needed to dialogue with society, which is evermore in need of intellectual and moral guidance. The skills of theologians may need to be refined in order to make Theology a respected dialogue partner, which does not impose but which creatively proposes concrete action in society, depending on the social and political contexts it seeks to address. Moreover, in certain situations, it can be a real gift by convincingly leading towards a moral consensus that may entail a qualified form of compromise with society.

PL Pomimo tej trudnej sytuacji, teologia posiada wszystko, co jest potrzebne, aby zaoferować świeże spojrzenie na dzisiejszy świat, który został sklasyfikowany jako postsekularny. Dysponuje ona językiem i narzędziami niezbędnymi do dialogu ze społeczeństwem, które coraz bardziej potrzebuje intelektualnego i moralnego przewodnictwa. Być może konieczne będzie udoskonalenie umiejętności teologów, aby teologia stała się szanowanym partnerem w dialogu, który nie narzuca, ale w kreatywny sposób proponuje konkretne działania w społeczeństwie, w zależności od kontekstu społecznego i politycznego, do którego się odnosi. Co więcej, w niektórych sytuacjach może to być prawdziwym darem, przekonująco prowadzącym do moralnego konsensusu, który może wiązać się z pewną formą kompromisu ze społeczeństwem.

Organizator

UKSW

UNIwersytet KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Partnerzy

Mt 5,14 | Muzeum Jana Pawła II
i Prymasa Wyszyńskiego

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki
i Szkolnictwa Wyższego w ramach Programu Wektory Nauki.

Wydział Teologiczny UKSW

Dewajtis 5, 01-815 Warszawa

Stary Gmach, pok. 41

tel. +48 22 561 88 56

email: wtdz@uksw.edu.pl

wt.uksw.edu.pl